

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Komparace banky a trhu pomocí finanční analýzy

Veronika Pospíchalová

Bakalářská práce

2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika POSPÍCHALOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Komparace banky a trhu pomocí finanční analýzy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod - cíl práce

1. Bankovní sektor

2. Finanční analýza a její specifika v bankovníctví

3. Finanční analýza poměrových ukazatelů vybrané banky

4. Komparace finančních ukazatelů vybrané banky s trhem

Závěr

Použitá literatura

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

cca 30 stran

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁK, Petr. Bankovníctví pro bankéře a klienty. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. 688 s. ISBN 80-7201-515-X.

HRDÝ, Milan. Oceňování finančních institucí. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. 216 s. ISBN 80-247-0938-4.

SEKERKA, Bohuslav. Finanční analýza společnosti na bázi účetních výkazů. Praha: Profess Consulting, 1996. 152 s. ISBN 80-85235-40-4.

POLOUČEK, Stanislav. Bankovníctví. 1. vyd. Praha : C.H.Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. Řízení obchodních bank : vybrané problémy. 1. vyd. Praha : C.H.BECK, 2006. 339 s. ISBN 80-7179381-7.

Periodika: Bankovníctví, Ekonom, Euro

Výroční zprávy vybraných bank, stránky České národní banky

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jan Černožorský, Ph.D.

Ústav ekonomie

Datum zadání bakalářské práce:

5. června 2008

Termín odevzdání bakalářské práce:

1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

prof. RNDr. Bohuslav Sekerka, CSc.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 17. července 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 8. 4. 2009

Pospíchalová Veronika

Ráda bych poděkovala panu Ing. Janu Černoorskému, Ph.D. za poskytnuté cenné rady a připomínky, vstřícný přístup při konzultačních hodinách a odborném vedení při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Obsahem této práce je zpracování finanční analýzy České spořitelny pomocí vybraných ukazatelů a následné porovnání s hodnotami finanční analýzy celého bankovního sektoru, popř. skupiny velkých bank za sledované období 1999 – 2007.

KLÍČOVÁ SLOVA

bankovní sektor, finanční analýza, Česká spořitelna a. s., skupina velkých bank, poměrové ukazatele

TITLE

The Comparison of the Bank and Market by the Help of the Financial Analysis

ANNOTATION

The content of this written work is processing of the financial analysis of the Česká spořitelna by the help of choice indicators and resulting comparing with the valuables of the financial analysis of the whole banks's sector, eventually of the group of the large banks for tracked period 1999 – 2007.

KEYWORDS

bank sector, financial analysis, Česká spořitelna a. s., group of the large banks, financial ratios

OBSAH

SEZNAM TABULEK

SEZNAM OBRÁZKŮ

SEZNAM ZKRATEK

ÚVOD.....	10
1 BANKOVNÍ SEKTOR	11
1.1 Charakteristika banky	11
1.1.1 Ekonomická podstata banky	11
1.1.2 Právní vymezení banky	12
1.1.3 Základní funkce banky	14
1.2 Bankovní systém.....	15
1.2.1 Struktura českého bankovního systému	17
1.3 Bankovní prostředí.....	19
1.4 Regulace a dohled v bankovním sektoru	22
2 FINANČNÍ ANALÝZA A JEJÍ SPECIFIKA V BANKOVNICTVÍ.....	24
2.1 Finanční analýza	24
2.2 Nástroje finanční analýzy	27
2.3 Zdroje informací pro zpracování finanční analýzy.....	28
2.3.1 Podstata bilance banky	29
2.3.2 Výkaz zisků a ztrát	30
2.3.3 Horizontální a vertikální analýza.....	31
2.4 Analýza a hodnocení finanční situace banky z hlediska více kritérií	32
2.4.1 Růst aktiv	32
2.4.2 Růst objemu úvěrů.....	32
2.4.3 Růst objemu vkladů klientů.....	33
2.5 Hodnocení finanční situace banky pomocí poměrových ukazatelů.....	33

2.5.1	Ukazatele struktury bilance	34
2.5.2	Ukazatele bankovní rentability (výnosnosti).....	35
2.5.3	Ukazatele bankovní likvidity (platební schopnosti)	37
2.5.4	Ukazatele kvality bankovních aktiv	39
2.5.5	Ukazatele bankovní produktivity.....	41
3	FINANČNÍ ANALÝZA VYBRANÉ BANKOVNÍ INSTITUCE	42
3.1	Profil České spořitelny a.s.	42
3.2	Analýza a hodnocení finanční situace banky.....	43
3.2.1	Růst bilanční sumy	43
3.2.2	Ukazatele struktury bilance	44
3.2.3	Ukazatele bankovní rentability.....	45
3.2.4	Ukazatele bankovní likvidity.....	49
3.2.5	Ukazatele kvality bankovních aktiv	50
3.2.6	Ukazatele bankovní produktivity.....	52
4	KOMPARACE ČESKÉ SPOŘITELNY S TRHEM.....	54
4.1	Analýza a hodnocení finanční situace banky.....	54
4.1.1	Růst bilanční sumy	54
4.1.2	Ukazatele struktury bilance	56
4.1.3	Ukazatele bankovní rentability.....	59
4.1.4	Ukazatele bankovní likvidity.....	63
4.1.5	Ukazatele kvality bankovních aktiv	64
4.1.6	Ukazatele bankovní produktivity.....	66
	ZÁVĚR.....	69
	ZDROJE	72
	PŘÍLOHY	74

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Rozdělení bank dle bilanční sumy	18
Tabulka 2 Struktura rozvahy banky včetně podrozvahy	30
Tabulka 3 Struktura výkazu zisku a ztráty banky	31
Tabulka 4 Doporučené hodnoty ROA	37

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vývoj počtu bank v ČR.....	17
Obrázek 2 Vývoj bilanční sumy České spořitelny a. s.	44
Obrázek 3 Vývoj struktury bilance České spořitelny a. s.	45
Obrázek 4 Vývoj ROAE České spořitelny, a. s.	47
Obrázek 5 Vývoj ROAA České spořitelny a. s.	48
Obrázek 6 Vývoj ukazatele likvidity České spořitelny a. s.	50
Obrázek 7 Vývoj ukazatele kvality aktiv České spořitelny a. s.	51
Obrázek 8 Vývoj ukazatele produktivity I České spořitelny a. s.	52
Obrázek 9 Vývoj ukazatele produktivity II České spořitelny a. s.	53
Obrázek 10 Vývoj ukazatele bilanční sumy České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru.....	55
Obrázek 11 Index růstu bilanční sumy České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru.....	56
Obrázek 12 Vývoj ukazatele struktury bilance banky I České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru	58
Obrázek 13 Vývoj ukazatele struktury bilance banky II České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru	59
Obrázek 14 Vývoj ukazatele ROAE České spořitelny a bankovního sektoru	61
Obrázek 15 Vývoj ukazatele ROAA České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru	62
Obrázek 16 Vývoj ukazatele likvidity České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru.....	64
Obrázek 17 Vývoj ukazatele kvality bankovních aktiv České spořitelny a bankovního sektoru	66
Obrázek 18 Vývoj ukazatele bankovní produktivity I České spořitelny a bankovního sektoru	67
Obrázek 19 Vývoj ukazatele bankovní produktivity II České spořitelny a bankovního sektoru.....	68

SEZNAM ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČKA	Česká konsolidační agentura
ČS	Česká spořitelna
OP	Opravné položky
ROAE	Rentabilita průměrného vlastního kapitálu
ROAA	Rentabilita průměrných aktiv

ÚVOD

Banky a celý bankovní systém se staly součástí každodenního života většiny lidí a těžko bychom si v dnešním moderním světě dokázali představit jejich absenci.

Hlavní činností bank je zprostředkování finančních prostředků mezi ekonomickými subjekty. Toto zprostředkování je založeno na takovém principu, kdy banky přijímají vklady a z nich pak poskytují úvěry.

V posledních několika letech se banky vzdávají této tradiční role obchodníků s penězi a stále častěji pronikají jako součást finančních skupin do jiných oblastí finančního trhu, čímž jsou schopny všem skupinám klientů nabídnout široký sortiment svých nabízených služeb a produktů.

Bankovní trh je trhem klientů, proto se bankovní instituce mnohdy předhánějí v tom, aby nalákaly na určité výhodné produkty co nejvíce svých potencionálních zákazníků. Kvůli špatným znalostem klientů bankovního sektoru se jim to ve většině případů daří, aniž by nabídka byla opravdu tak výhodná, jak mnohdy uvádějí. Mezi tradiční přístupy pro získání informací a posouzení konkurenceschopnosti banky patří finanční analýza, která je v současných podmínkách stále častěji vyhledávaná.

Nejen z těchto důvodů jsem si vybrala pro zpracování své bakalářské práce téma týkající se finanční analýzy a jedné významné finanční instituce. Rozhodla jsem se pro Českou spořitelnu, neboť se svými 5,3 mil. klientů zaujímá prvenství mezi největšími finančními domy působícími na českém trhu.

Na základě výše uvedeného je cílem bakalářské práce provedení finanční analýzy České spořitelny a její komparace s trhem.

Ke splnění hlavního cíle je třeba postupně splnit tyto parciální cíle:

- charakterizovat banku, její podstatu a funkce,
- vymežit český bankovní sektor,
- definovat finanční analýzu obecně,
- vymežit specifika finanční analýzy v bankovníctví,
- vybrat a specifikovat vhodné ukazatele finanční analýzy banky.

1 BANKOVNÍ SEKTOR

Na úvod si vysvětlíme několik základních pojmů z oblasti bankovníctví, které budeme dále používat v této práci.

1.1 Charakteristika banky

Při určení banky musíme rozlišovat dva přístupy. Za prvé se jedná o ekonomickou podstatu banky a za druhé o legislativní vymezení.

1.1.1 Ekonomická podstata banky

Při ekonomickém vymezení banky vycházíme z ekonomických funkcí, které banka plní. Přitom musíme brát v úvahu jak národohospodářský, tak i podnikohospodářský aspekt.

Z národohospodářského hlediska můžeme za základní funkci bank považovat zprostředkování pohybu peněžního kapitálu mezi různými subjekty v ekonomice.

Tuto základní funkci můžeme dále rozdělit na čtyři dílčí funkce:¹

- získávání volného kapitálu od věřitelů a jeho poskytování dlužníkům (finanční zprostředkování v užším pojetí),
- emise bezhotovostních peněz,
- zprostředkování platebního a zúčtovacího styku,
- zprostředkování finančního investování na peněžním a kapitálovém trhu.

V bankovní teorii se můžeme setkat i s jiným vymezením funkcí bank, a to členěných do čtyř oblastí:²

- nabídka přístupu k platebnímu a zúčtovacímu mechanismu,
- transformace zdrojů (alokace zdrojů), resp. přeměna úspor v investice,
- řízení rizika,
- zpracování informací a monitorování dlužníků.

Z pohledu podnikohospodářského jsou banky podniky, které vykonávají bankovní obchody. Jejich výstupem jsou služby označované jako bankovní produkty.

---

¹ DVOŘÁK, Petr. Bankovníctví pro bankéře a klienty. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 30.

² POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2006. s. 14.

Banky mají ve srovnání s podniky v jiných částech odvětví ekonomiky řadu specifíků, které mají za následek závažné makro - a mikroekonomické důsledky.

Z makroekonomického pohledu je důležité, že banky rozhodují o rozmístění neboli alokaci významné části kapitálu v ekonomice. Velkou měrou tak tedy ovlivňují vývoj celé ekonomiky a jejich zdravé fungování je nezbytnou součástí pro dosažení makroekonomické stability a prosperity celé ekonomiky.

Z mikroekonomického pohledu si musíme uvědomit, že vysoký podíl cizích zdrojů banky je spojen s přijímáním vkladů od klientů. Tito klienti mají jen omezenou možnost správně vyhodnotit zdraví banky. Případné problémy banky tak mohou ovlivnit široký okruh zákazníků (vkladatelů) a mít tak významný dopad nejen na ekonomiku, ale také na politickou či sociální sféru.

1.1.2 Právní vymezení banky

Právní vymezení není založeno na vymezení funkcí banky, ale definuje určité znaky, jejichž splnění je nutné k tomu, aby se daný subjekt stal bankou. Zákonem o bankách³ je vymezen základní legislativní rámec pro podnikání bank a také poboček zahraničních bank v České republice.

Země EU se řídí Směrnicí Evropského parlamentu a Rady,⁴ který definuje pojem banka neboli úvěrovou instituci jako „*podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet*“.

Další vymezení pojmu banky je možné chápat jako „*druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty*“.⁵

V ČR musí banky splňovat čtyři základní podmínky:

- jedná se o právnické osoby se sídlem v ČR, založené jako akciová společnost, které
  - přijímají vklady od veřejnosti,
  - poskytují úvěry,
  - k výkonu činností mají povolení působit jako banka (bankovní licence).

---

³ Zákon č. 21/1992 Sb. o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES ze dne 20. března 2000 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu.

⁵ HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. s. 27.

Udělování bankovní licence je důležité především z toho důvodu, že chrání bankovní sektor před „nekvalitními“ subjekty a je zároveň jeden z nejúčinnějších nástrojů bankovní regulace. Bankovní licenci zpravidla uděluje centrální banka, někdy v součinnosti s příslušnými ministerstvy či zřízenými vládními orgány. Žadatel v ČR předkládá žádost o bankovní licenci České národní bance, která musí obsahovat:⁶

- minimální výši zakladatelského kapitálu,
- obchodní a finanční plán banky,
- organizační a technické předpoklady pro výkon činnosti,
- morální bezúhonnost a odbornost vrcholových řídicích a kontrolních pracovníků banky.

Banky mohou vykonávat další finanční (bankovní) činnosti, pokud je mají povoleny v udělené licenci. Jedná se o tyto činnosti:⁷

- investování do cenných papírů na vlastní účet,
- finanční pronájem (finanční leasing),
- platební styk a zúčtování,
- vydávání a správu platebních prostředků, např. platebních karet a cestovních šeků,
- poskytování záruk,
- obstarávání inkasa,
- poskytování investičních služeb s tím, že se v hlavní licenci uvede, které hlavní a doplňkové investiční služby je banka oprávněna poskytovat a ve vztahu ke kterým investičním nástrojům,
- finanční makléřství,
- výkon funkce depozitáře,
- směnářenskou činnost (nákup devizových prostředků),
- poskytování bankovních informací,
- obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta s devizovými hodnotami a se zlatem,
- pronájem bezpečnostních schránek,
- činnosti, které přímo souvisejí s výše uvedenými činnostmi a přijímáním vkladů od veřejnosti a poskytováním úvěrů.

---

⁶ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, et al. *Řízení obchodních bank : vybrané problémy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 2.

⁷ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 38.

1.1.3 Základní funkce banky

Banky v tržní ekonomice plní celou řadu různých funkcí. Za nejdůležitější funkce banky můžeme označit následující:

- **Finanční zprostředkování** – základní formou zprostředkování je přijímání vkladů od ekonomických subjektů a jejich následná alokace ve formě bankovních úvěrů. Toto bankovní podnikání je realizováno na principu návratnosti a na principu ziskovosti banky. Snaží se umístit ziskový kapitál tam, kde přináší nejvyšší rizikově očištěné zhodnocení, tedy takové zhodnocení, kde zohledňujeme riziko. Tento princip zajišťuje, že se kapitál bude umístit do těch oblastí, oborů a podniků, kde je jeho rizikově očištěné zhodnocení nejvyšší, a tedy nejefektivnější.
- **Emise bezhotovostních peněz** - Centrální banka (ČNB) je jedinou institucí ve státě, která může emitovat hotovostní peníze. Bezhotovostní peníze, tedy převod peněžních částek bezhotovostním způsobem na bankovních účtech, však mohou provádět (emitovat) i banky. Banka však nemůže provádět bezhotovostní emisi neomezeně. Existují zde určité limity, které mají jednak zachovat trvalou likviditu banky, dále limity emise bezhotovostních peněz vyplývající z regulačních poplatků, jako např. povinné minimální rezervy nebo kapitálová přiměřenost.
- **Provádění platebního styku** - za jednu ze základních podmínek efektivně fungující tržní ekonomiky je právě považován rychlý, bezpečný a relativně levný platební styk mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Banky mají v platebním systému jednotlivých zemí a samozřejmě i v mezinárodním měřítku dominantní postavení, i když zde nejsou jedinými institucemi, které tuto službu nabízejí. Velmi významná je v tomto směru i činnost pošt.
- **Zprostředkování finančního investování** - banky zde sehrávají velmi významnou roli, neboť pro své klienty na jedné straně provádějí emisi cenných papírů a na straně druhé potom i jejich nákupy, popř. jiné obchody, jako např. úschovu a správu aktiv, obchody s finančními deriváty.

1.2 Bankovní systém

Bankovní systém v zemi tvoří centrální banka a souhrn bank působících v této zemi, jejich vzájemné vztahy a rovněž jejich vztahy k okolí (podnikovému sektoru, domácnostem, státu, zahraničí). Funkce a způsob fungování bankovního systému jsou determinovány zejména existujícím ekonomickým prostředím v dané zemi, ale i tradicí zapojením země do mezinárodní spolupráce aj.⁸

Konkrétní podoba bankovního systému je v každé zemi specifická dle větších či menších detailů. V současné době však zásadní odlišnosti v uspořádání bankovního systému můžeme spíše sledovat z historického hlediska, neboť v moderních tržních ekonomikách jsou základní principy skoro shodné. Přesto můžeme bankovní systém rozdělit na jednostupňový a dvoustupňový podle toho, zda v dané zemi v bankovním systému existuje centrální banka se svými makroekonomickými funkcemi nebo nikoli.

Dvoustupňová bankovní soustava je charakteristická tím, že zde existuje již zmíněná centrální banka se svými makroekonomickými funkcemi. Jedná se především o dosahování měnové či cenové stability. Dále centrální banka stanovuje pravidla činnosti a kontroluje banky na druhém stupni.

Oproti tomu *jednostupňový bankovní systém* je tvořen plně univerzálními bankami, které mohou provádět veškeré bankovní obchody, včetně emise bankovek. Nedochozí zde tedy k rozdělení funkcí na mikro - a makroekonomické. Tento systém je dnes možné považovat za historickou formu uspořádání, pro moderní ekonomické systémy je neaplikovatelný.

Dále můžeme bankovní systém dělit na univerzální a oddělený (specializovaný), a to dle rozsahu oprávnění jednotlivých bank k provádění bankovních obchodů neboli podle institucionálních vazeb mezi komerčním a investičním bankovníctvím.

Podstatou *odděleného (specializovaného) bankovního systému* je institucionální oddělení komerčního a investičního bankovníctví. Oddělení komerčního a investičního bankovníctví může vyplývat z legislativní úpravy bankovníctví, může však být také výsledkem ustálených zvyklostí a tradic. Obecně lze ale říci, že vývoj v zemích s odděleným bankovníctvím přinesl

---

⁸ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. dopl. vyd. Praha : Management Press, 2005. s. 120.

opuštění striktních pravidel oddělujících komerční a investiční bankovníctví a dospěl k univerzalizaci bankovníctví při zachování určitých pozitivních prvků odděleného systému.⁹

Univerzální bankovní systém tvoří centrální banka se svými specifickými úkoly včetně výhradního práva emise bankovek spolu se sítí univerzálních bank, které mohou provádět prakticky veškeré bankovní činnosti (s výjimkou emise bankovek). Univerzální bankovní systém je typický svým propojením (personálním, účetním) mezi jednotlivými činnostmi banky, včetně činností v oblasti komerčního a investičního bankovníctví. Systém má obvykle oligopolní strukturu.

Model univerzálního bankovníctví je tedy založen na tom, že banky mohou poskytovat celou paletu bankovních produktů, to znamená jak klasické produkty komerčního bankovníctví (zejména přijímání vkladů, poskytování úvěrů, zprostředkování platebního styku), tak i produkty investičního bankovníctví (zejména emisní obchody, obchody s cennými papíry, depozitní obchody, majetkovou správu aktiv, fúze a akvizice).¹⁰

Za hlavní přednosti univerzálního bankovního systému můžeme považovat to, že:

- klient má možnost získat veškeré bankovní produkty od jedné banky, univerzální banky jsou typické svými hustými pobočkovými sítěmi, což znamená pro klienta snadnou a pohodlnou dostupnost bankovních služeb,
- univerzální banka zná lépe své klienty a může jim nabídnout své služby za výhodnější podmínky,
- možnost poskytovat prakticky veškeré bankovní produkty umožňuje bance větší diverzifikaci svých činností, tím dochází ke snižování rizika banky a posiluje její stabilitu a stabilitu bankovního systému jako celku.

S univerzálním bankovním systémem bývají také spojovány následující problémy:

- vznik konfliktů zájmů plynoucí ze vztahu banky ke klientovi v rámci produktů komerčního a investičního bankovníctví,
- obvyklá oligopolní struktura univerzálního bankovníctví negativně působí na konkurenční prostředí v bankovníctví,
- univerzální velkobanky mívají tendenci k nadměrnému růstu provozních nákladů.

---

⁹ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 110.

¹⁰ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. dopl. vyd. Praha : Management Press, 2005. s. 121.

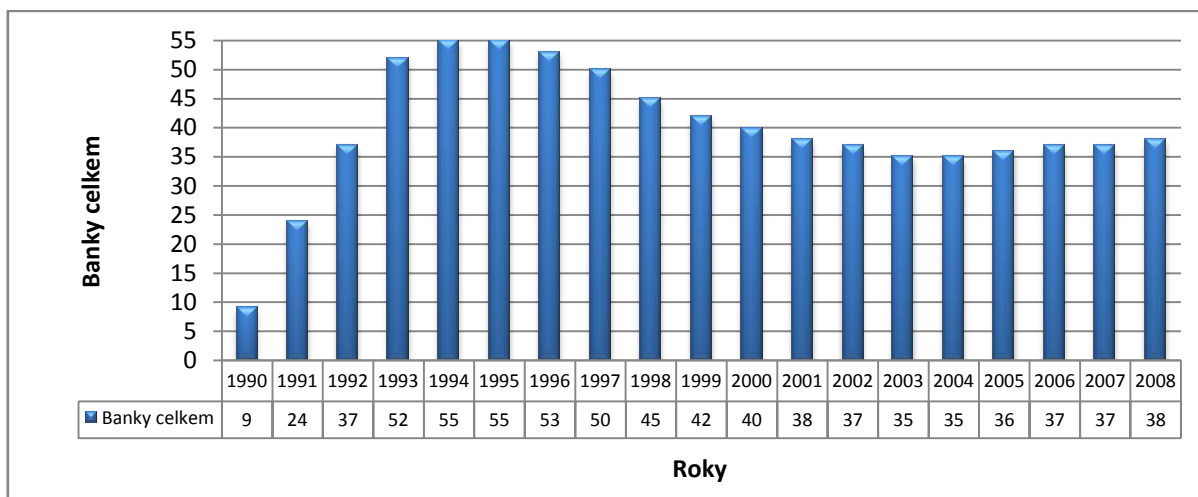

V rámci univerzálních systémů mohou být určitým způsobem vyčleněny některé segmenty bankovníctví, u kterých je uplatňován princip specializace. V praxi je v řadě zemí takto vyčleněno bankovníctví specializované na úvěrování spojené s nemovitostmi, konkrétně se jedná o hypoteční bankovníctví a stavební spoření.¹¹ Zařadit sem můžeme i náš bankovní systém, i když ve vyčlenění není tak zcela důsledný. Stavební spořitelny mohou provozovat jen specializované stavební spoření. Naproti tomu hypoteční bankovníctví již není ze zákona institucionálně odděleno a mohou je na základě udělené speciální bankovní licence, jako oddělený produkt, provozovat i univerzální banky.

1.2.1 Struktura českého bankovního systému

Český bankovní systém můžeme označit jako dvoustupňový systém univerzálního bankovníctví se specializovanými druhy bank - stavební spořitelny, hypoteční banky, specializované banky (Česká exportní banka, Českomoravská záruční a rozvojová banka) a také spořitelni a úvěrová družstva.

Po roce 1990 se začala vytvářet současná struktura bankovního systému. Toto období je charakteristické počátečním dynamickým nárůstem počtu bank. V důsledku zániku řady bank v druhé polovině 90. let ovšem docházelo k postupnému poklesu počtu činných bank (viz. obr. 1).

Obrázek 1 Vývoj počtu bank v ČR

Zdroj: *Základní ukazatele o bankovním sektoru* [online]. Česká národní banka, 2003-2008 [cit. 2009-02-27]. Dostupný z WWW: http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_sektor/zakl_uk_bank_sekt/ukazatele_tab01.html

¹¹ DVORÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 113.

V českém bankovním systému se banky nejčastěji člení dle velikosti podle výše bilanční sumy. Samostatně jsou vyčleňovány pobočky zahraničních bank a stavební spořitelny. Český bankovní systém zahrnuje, dle klasifikace ČNB, následující banky:

- velké banky, jejichž bilanční suma přesahuje 150 mld. Kč,
- střední banky, jejichž bilanční suma je od 50 do 150 mld. Kč,
- malé banky, jejichž bilanční suma nepřesahuje 50 mld. Kč,
- pobočky zahraničních bank,
- stavební spořitelny.

Následující tabulka znázorňuje rozdělení bank podle bilanční sumy.

Tabulka 1 Rozdělení bank dle bilanční sumy

Rozdělení bank do skupin (v rámci skupin jsou banky řazeny abecedně)			
A.	Velké banky	D.	Pobočky zahraničních bank
1.	Česká spořitelna	1.	ABN AMRO Bank
2.	Československá obchodní banka	2.	BRE Bank S. A.
3.	UniCredit Bank Czech Republic	3.	CALYON S. A.
4.	Komerční banka	4.	Commerzbank
B.	Střední banky	5.	Deutsche Bank
1.	Citibank	6.	Fortis Bank
2.	Českomoravská záruční a rozvojová banka	7.	ING Bank
3.	GE Money Bank	8.	HSBC Bank
4.	Hypoteční banka	9.	Oberbank
5.	Raiffeisenbank	10.	Privat Bank
C.	Malé banky	11.	Raiffeisenbank im Stiftland
1.	BAWAG Bank CZ	12.	Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ
2.	Česká exportní banka	13.	Všeobecná úvěrová banka
3.	eBanka	14.	Waldviertel Sparkasse
4.	IC banka	E.	Stavební spořitelny
5.	J&T banka	1.	Českomoravská stavební spořitelna
6.	PPF banka	2.	Stavební spořitelna České spořitelny
7.	Volksbank	3.	HYPO stavební spořitelna
8.	Vüstenrot hypoteční banka	4.	Modrá pyramida stavební spořitelna
		5.	Raiffeisen stavební spořitelna
		6.	Vüstenrot – stavební spořitelna

Zdroj: *Základní ukazatele bankovního sektoru* [online]. Česká národní banka, 2003-2008, 27. 3. 2008 [cit. 2009-02-22].

Dostupný z WWW:

http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_sektor/zakl_uk_bank_sekt/ukazatele_metodika.html

1.3 Bankovní prostředí

Bankovním prostředím nazýváme takové prostředí, které je upravené příslušnými speciálními zákonnými a jinými normami, ve kterém podnikají banky. Toto prostředí se v řadě charakteristik odlišuje od prostředí pro ostatní podnikatelské subjekty.

Bankovní prostředí je přísnější a regulovanější zejména proto:

- aby se předešlo případným problémům bank, eventuálně celého bankovního systému, které by měly závažné dopady na chod celé ekonomiky,
- zdravý a důvěryhodný bankovní systém patří mezi základní podmínky efektivního fungování tržní ekonomiky,
- jde o snahu zabránit zneužívání peněz (zpronevěra, praní špinavých peněz), neboť přes banky v různých formách protéká velký objem cizích peněz,
- v neposlední řadě je třeba ochránit klienty bank, neboť nemohou v dostatečné míře posoudit rizika spojená s danou bankou, a to zejména v případě, vstupují-li do věřitelského vztahu s bankou.

Specifika bankovního prostředí se potom projevují zejména v tom, že je regulován vstup do odvětví, jsou nastavena speciální pravidla pro činnost bank, banky podléhají měnově politickým nástrojům centrální banky, pravidlům regulatorního orgánu a vztahuje se na ně zákonný systém povinného pojištění vkladů.¹² Pokud je však regulace účinná, má na banky pozitivní dopad, a to v podobě zlepšování postavení na trhu, např. při přijímání vkladů.

Na druhé straně mají banky i určité výhody, které nejsou dostupné nebankovním subjektům. Nebankovní instituce nemají možnost například provádět obchody na peněžním trhu s centrální bankou či jinými bankami. Nemají možnost přímého zapojení do mezinárodních platebních systémů, což umožňuje rychlé a nákladově výhodné uskutečnění platebních transakcí.

Bankovní prostředí je vymezeno jak právními normami týkající se obecně podnikatelského prostředí v ekonomice, tak i právními normami, které jsou specifické pro oblast bankovníctví.

---

¹² DVORÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 186.

Jedná se zejména o zákonné normy upravující činnost bank, které jsou dále upřesňovány vyhláškami a opatřeními regulatorního orgánu.

Úprava činnosti obchodních bank má následující formy:¹³

- *Legislativní předpisy* – stanoveny obecně platné požadavky na bankovní podnikání - např. právní forma banky, vymezení typů činností v rámci bankovního podnikání atd.,
- *Závazné dokumenty* – upravují vybrané oblasti bankovního podnikání a jsou vydávány centrálními bankami, případně jimi pověřenými institucemi, upravují podmínky činnosti bank např. v oblasti řízení likvidity banky, v oblasti vnitřní kontroly, v oblasti požadavků na velikost a strukturu bankovního kapitálu apod.,
- *Interní dokumenty* – schválené a vydané představenstvem obchodních bank vždy v souladu s obecně platnými předpisy, jde o dokumenty, resp. plány, jež určují směr rozvoje banky, její obchodní strategie a jejich promítnutí do finančních cílů, a jednak o interní dokumenty, jejichž cílem je snižovat konkrétní podnikatelská rizika banky.

Mezi nejvýznamnější legislativu tvořící základní rámec v České republice patří *zákon 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů*. Zde jsou stanoveny podmínky pro vznik, činnost a případný zánik bank. Bankovní prostředí významným způsobem ovlivňuje Česká národní banka, proto mezi další důležitou legislativu patří *zákon 6/1993 Sb. - zákon o ČNB, ve znění pozdějších předpisů*.

Zákon o bankách upravuje podmínky podnikání bank v řadě případů pouze v obecné rovině. Jejich konkretizace do roviny praktického uplatnění je provedena vyhláškami a opatřeními České národní banky, popř. dalších institucí (Ministerstva financí, Komise pro cenné papíry).¹⁴ Systém, kdy je zákon konkretizován podzákonnými normami, je na jedné straně pružný v tom, že je možné provádět dílčí změny v podnikání bank bez nutnosti měnit zákon. Na druhé straně je s tím spojeno nebezpečí, že k těmto změnám bude docházet příliš často a celé prostředí se stane nestabilní.

---

¹³ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, et al. *Řízení obchodních bank : vybrané problémy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 2.

¹⁴ DVOŘÁK, Petr. *Bankovnictví pro bankěře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 200.

Mezi podzákoné normy upravující podnikání bank v ČR patří:

- nové opatření o kapitálové přiměřenosti – Nová basilejská kapitálová dohoda Basel II,
- opatření ČNB, kterým se stanoví pravidla pro posouzení pohledávek,
- opatření ČNB k vnitřnímu řídicímu a kontrolnímu systému bank,
- opatření, kterým se stanoví minimální požadavky na uveřejňování informací bankami.

Mezi další důležité zákony, které tvoří legislativní rámec, patří:¹⁵

- zákon č. 219/2005 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem,
- zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů,
- právní normy EU (nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie) a další.

---

¹⁵ *Právní úprava bankovníctví v České republice* [online]. Finanční vzdělávání, 2007 [cit. 2008-11-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=349>>.

1.4 Regulace a dohled v bankovním sektoru

Bankovní regulace ze strany vlády nebyla cílená, ale vznikla v mnoha případech z toho důvodu, aby zabránila bankovní krizi a úpadkům jednotlivých bank.

Bankovní regulací se rozumí koncipování a prosazování pravidel činnosti bankovních institucí, dohled bank představuje kontrolu dodržování těchto pravidel.¹⁶

Bankovníctví bylo a zůstává vysoce regulovaným odvětvím a vysoce regulovanou činností. Tato skutečnost bývá zdůvodněna, jak významem stability bankovního sektoru pro stabilitu ekonomiky jako celku, tak specifíčkostí bankovní činnosti, tedy především tím, že banky hospodaří v první řadě s cizími zdroji. I krach jednotlivé banky může mít negativní dopady nejen na bankovní sektor, ale na celou ekonomiku. Vyvolává především obavy o solventnost ostatních bank a může vést k hromadnému vybírání vkladů. Krach každé banky tak snižuje nabídku peněz v ekonomice a vede proto k poklesu výdajů, snížení zaměstnanosti, výroby a důchodů.¹⁷

V ekonomické literatuře se uvádějí tři základní důvody proč regulovat trh:

- existence přirozeného monopolu (není aplikovatelné na bankovní sektor),
- selhání trhu může způsobit negativní externalitu, prostřednictvím dominového efektu způsobuje úpadek jedné banky systémovou krizi celého bankovního systému,
- existence asymetrických informací.

Systémy regulace a dohledu bank se v tržních ekonomikách skládají ze čtyř základních součástí:¹⁸

- regulace vstupu do bankovní sféry,
- stanovení a prověřování základních pravidel činnosti bank,
- povinného pojištění vkladů v bankách,
- působení centrální banky v úloze věřitele poslední instance.

---

¹⁶ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. dopl. vyd. Praha : Management Press, 2005. s. 363.

¹⁷ POLOUČEK, Stanislav, et al. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2006. s. 443.

¹⁸ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. dopl. vyd. Praha : Management Press, 2005. s. 363.

Procesu regulace a dohledu bank se účastní tři skupiny subjektů.¹⁹

- 1) v pozici *regulujících subjektů* vždy vystupují centrální banky, které jsou také dohlížejícími subjekty (v naší ekonomice Česká národní banka),
- 2) *regulovanými a dohlíženými subjekty* jsou všechny banky, tj. instituce s bankovní licencí včetně spořitelen, mezinárodních bankovních holdingových společností a poboček zahraničních bank.
- 3) *externí auditorské firmy* prověřují především pravdivost, správnost a úplnost bankovních výkazů. Konečnou zodpovědnost za komplexnost a správnost informací však nese vedení dané firmy.

---

¹⁹ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. dopl. vyd. Praha : Management Press, 2005. s. 363.

2 FINANČNÍ ANALÝZA A JEJÍ SPECIFIKA V BANKOVNICTVÍ

V této kapitole se seznámíme s pojmem finanční analýza a přesněji s finanční analýzou bank po teoretické stránce. Tedy čím se finanční analýza zabývá, z kterých zdrojů čerpá informace a pomocí jakých ukazatelů se hodnotí. Cílem nebude popsat vyčerpávající obraz o ukazatelích využívaných ve finančních analýzách, ale zaměříme se pouze na některé z nich.

2.1 Finanční analýza

Finanční analýza je oblast, která představuje významnou součást komplexu finančního řízení podniku, neboť představuje zpětnou vazbu mezi předpokládaným efektem řídicích rozhodnutí a skutečností.²⁰

Finanční analýza představuje systematický rozbor získaných dat obsažených zejména v účetních výkazech, rozbor jednotlivých jejich položek, rozbor agregovaných dat a rozbor vztahů a vývojových tendencí. Finanční analýza určitého objektu je metoda získávání souhrnných, ucelených informací o stavu a vývoji objektu analýzy v minulosti, současnosti a předpokládané budoucnosti, metoda identifikace problémů, silných a slabých stránek objektu, metoda získání doporučení pro rozhodování o dalším postupu.²¹

Finanční analýza má tedy svůj smysl z časového pohledu ve dvou rovinách. První rovinou je fakt, že se ohlížíme do minulosti a máme šanci hodnotit, jak se firma vyvíjela až do současnosti, přičemž kritérií hodnocení je možno nalézt celou řadu. Druhou rovinou je fakt, že finanční analýza nám slouží jako základ pro finanční plánování ve všech časových rovinách. Umožní nám proto, jak plánování krátkodobé spojené s běžným chodem firmy, tak i plánování strategické související s dlouhodobým rozvojem firmy.²²

Analýza je získávání a rozbor informací o kvalitativních a kvantitativních vlastnostech zkoumaných veličin. Jejím metodickým doplňkem je syntéza, která tvoří s analýzou nedílný celek. Umožňuje spojit prvky a dodává jednotě konkrétnost.

---

²⁰ VALACH, Josef, et al. *Finanční řízení podniku*. 2. vyd. Praha : EKOPRESS, 1999. s. 91.

²¹ SEKERKA, Bohuslav. *Finanční analýza společnosti na bázi účetních výkazů*. Praha : Profess Consulting, 1996. s. 3.

²² RUČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. s. 10.

Finanční analýza vypovídá o hospodářské a finanční situaci podniku, diagnostikuje jeho „finanční zdraví“. Podle oblasti, na kterou se finanční analýza zaměřuje, ji členíme na:²³

- *vnitřní (interní)* – vychází z údajů finančního a manažerského účetnictví, vnitropodnikové evidence a kalkulací. Jejím cílem je zjištění likvidity podniku, zhodnocení minulých výsledků, porovnání skutečnosti s plánem, s výsledky podniků téhož odvětví a konkurenčními podniky,
- *vnější (externí)* – prováděná vnějšími subjekty (bankami, investory, obchodními partnery apod.), vychází z údajů finančních výkazů, jejím cílem je zjištění kredibility a investičního potenciálu podniku.

Finanční analýza banky podobně jako u podniku spočívá v posouzení jejího finančního zdraví, tj. ve schopnosti zhodnocovat majitelé vložený kapitál. Tedy měřítkem úspěšnosti pro majitele stejně jako u podniku je maximalizace její tržní hodnoty, tj. maximalizace tržní hodnoty jejích akcií.

Postup finanční analýzy zahrnuje tyto kroky:²⁴

- výpočet poměrových ukazatelů za sledovaný podnik,
- srovnání poměrových ukazatelů s odvětvovými průměry (komparativní analýza, též sektorová analýza),
- hodnocení poměrových ukazatelů v čase (trendová analýza),
- hodnocení vzájemných vztahů mezi poměrovými ukazateli (pyramidová soustava ukazatelů),
- hodnocení dalších ukazatelů (většinou absolutních – např. MVA, EVA),
- návrh na opatření (analýza odhaluje slabá a silná místa ekonomiky podniku a slouží tak jako podklad pro finanční řízení, plánování a i pro prognózování).

---

²³ KOŽENÁ, Marcela. *Manažerská ekonomika : teorie pro praxi*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2007. s. 111.

²⁴ SYNEK, Miloslav, et al. *Manažerská ekonomika*. 2. přepracované a rozšířené vyd. Praha : Grada Publishing, 2000. s. 356.

Cílem finanční analýzy banky je posoudit zejména: ²⁵

- strukturu a vývoj zisku na základě analýzy výsledovky v jednotlivých letech,
- strukturu a vývoj bankovních aktiv na základě analýzy aktiv rozvahy,
- strukturu a vývoj bankovních pasiv na základě analýzy vývoje pasiv rozvahy,
- analýzu poměrových ukazatelů,
- porovnání vybraných ukazatelů oceňované banky s dalšími vybranými bankami, v našem případě porovnání s trhem.

Obecně existují dva přístupy k hodnocení hospodářských jevů:

- *finanční analýza fundamentální* - finanční analytici při ní využívají své zkušenosti, intuice a expertní odhady, zpracovává velké množství kvalitativních údajů,
- *finanční analýza technická* - je založená na matematicko-statistických metodách, v oblasti elementárních metod jde o analýzu vertikální (strukturální) a o analýzu horizontální (trendovou),

Kraftová ve své knize rozšiřuje toto základní členění finanční analýzy o další dvě položky: ²⁶

- *finanční analýzu kauzální* – hodnotí příčinně důsledkové vazby mezi jevy, které mohou mít buď stochastický (náhodný) nebo deterministický charakter, významnou metodou této analýzy jsou pyramidové rozklady ukazatelů, kdy pomocí dílčích ukazatelů je rozkládán vrcholový ukazatel, aby byly zjištěny příčiny jeho vývoje,
- *finanční analýzu komparační* - zpravidla doplňuje technickou finanční analýzu.

V závislosti na časové dimenzi se finanční analýza člení na:

- *finanční analýzu ex post* - jejím základem je analýza minulých let, touto analýzou může končit fáze využití technické analýzy, která dále pokračuje fundamentální analýzou zaměřenou do budoucna,
- *finanční analýzu ex ante* - je orientovaná do budoucnosti, kdy se za věrohodné považuje budoucí období 1 – 3, max. 5 let.

---

²⁵ HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. s. 41.

²⁶ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipálních firem*. 2002. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002. s. 26.

2.2 Nástroje finanční analýzy

Za základní nástroje finanční analýzy je možné považovat dílčí ukazatele finanční analýzy. Rozdělují se do dvou skupin, a to extenzivních a intenzitních ukazatelů. Tyto ukazatele jsou v současné době více používány nežli běžné členění ukazatelů, které se rozděluje na:

- *ukazatele absolutní* – metoda vychází přímo z posuzování hodnot jednotlivých položek základních účetních výkazů, je značně omezená v používání, neboť nezpracovává žádnou matematickou metodu,
- *ukazatele rozdílové* – metoda je založena na výpočtu rozdílu mezi položkou aktiv a pasiv (vhodné např. pro výpočet řízení likvidity),
- *ukazatele poměrové* – nejpočetnější a nejvyužívanější skupina ukazatelů, metoda spočívá ve výpočtu podílu dvou položek nejčastěji ze základních účetních výkazů.

Extenzivní ukazatele (objemové) charakterizují extenzitu sledovaného jevu (ve finanční analýze v peněžních jednotkách) a jejich hodnoty jsou zpravidla absolutní čísla. Vycházejí z údajů v účetních výkazech a jsou využívány zejména k analýze trendů a k procentnímu rozboru.

Intenzitní ukazatele charakterizují úroveň, intenzitu zkoumaného jevu. Lze je vyjádřit jako poměr dvou extenzivních ukazatelů, tzn. vyjadřují vztah mezi dvěma položkami v účetních výkazech. Tím, že udávají poměr mezi těmito položkami, ukazují na jejich mnohdy významné souvislosti. Intenzivními ukazateli jsou např. všeobecně známé poměrové ukazatele.

2.3 Zdroje informací pro zpracování finanční analýzy

Základním zdrojem informací pro analýzu a hodnocení finanční situace banky je její roční účetní závěrka. Roční účetní závěrku banky podepisuje statutární orgán banky. Zákon ukládá bankám, aby jejich účetní závěrka byla ověřena auditorem a aby údaje z účetní závěrky byly zveřejněny. Banky tyto údaje zveřejňují v Obchodním věstníku a ve své výroční zprávě, ve které dále zveřejňují svou roční účetní závěrku, tj. rozvahu (bilanci), výkaz zisků a ztrát a přílohu.²⁷ Volitelnými částmi účetní závěrky jsou přehled o peněžních tocích (Cash flow) a přehled o změnách vlastního kapitálu.

Z charakteru uvedených zdrojů vyplývají i omezení finanční analýzy, které je třeba brát v úvahu při interpretaci výsledků.²⁸

- ukazatele jsou tvořeny na základě účetních údajů, které se vždy vztahují k minulosti, to s sebou nese riziko, že aplikace historických údajů na současnost nebude aktuální a může být dokonce i zavádějící,
- bilanční údaje vyjadřují hodnotu bankovních aktiv i pasiv v tzv. účetních cenách, které v mnoha případech neodpovídají aktuálním tržním cenám aktiv (např. zvýšení ceny dlouhodobého majetku, jako jsou budovy či pozemky, není v účetnictví zachycováno),
- v účetnictví nejsou zachyceny zdroje, které mají v současnosti na efektivnost podnikání výrazný vliv (např. kvalifikace a zkušenosti zaměstnanců, kvalita manažerských informačních systémů apod.),
- pro současné bankovní podnikání je charakteristickým rysem nárůst mimobilančních položek, které jsou spojeny s tvorbou bankovních výnosů a nákladů, tyto mimobilanční položky nejsou ve finančních analýzách, jež pracují s bilančními údaji, zachycovány.

Při využití a interpretaci finanční analýzy a jejich ukazatelů je důležité mít tyto omezení na paměti.

---

²⁷ BABOUČEK, Ivan. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací, Bankovníctví, 1996, s. 21.

²⁸ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, et al. *Řízení obchodních bank : vybrané problémy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 26.

2.3.1 Podstata bilance banky

Bilance banky v sobě zahrnuje rozvahu a podrozvahu, přičemž obě obsahují jak aktiva, tak pasiva. Rozdíl mezi rozvahou a podrozvahou spočívá v tom, že rozvaha obsahuje aktuální aktiva a pasiva, zatímco podrozvaha aktiva a pasiva budoucí.

Rozvaha podává informaci o tom, jaká je struktura majetku ekonomického subjektu na straně aktiv a z jakých zdrojů je tento majetek financován na straně pasiv. Základní bilanční vztah vyjadřuje rovnice:

$$\text{celková aktiva} = \text{celková pasiva}$$

neboli

$$\text{celková aktiva} = \text{závazky} + \text{kapitál}$$

V *podrozvaze* banky jsou vykazovány relativně různorodé obchody a transakce, které nepředstavují bezprostřední, nýbrž budoucí pevnou nebo potenciální pohledávku či závazek. Tyto obchody lze rozdělit do tří základních skupin:

- klasické podrozvahové obchody,
- derivátové obchody,
- ostatní obchody.

Vzhledem k tomu, že i na podrozvahových účtech je účtováno na podvojném principu, platí – stejně jako v rozvaze – že aktiva se musí rovnat pasivům. Rozdíl je ovšem v tom, že souvztažné účty nemají věcný obsah, umožňují pouze podvojný zápis. Z tohoto důvodu lze hovořit o tom, že podrozvahová rovnost aktiv a pasiv má pouze formálně účetní význam, nelze je však interpretovat věcně, jako je tomu u rozvahy.²⁹

---

²⁹ DVORÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s.55.

Obsah rozvahy můžeme vidět v následující tabulce č. 2.

Tabulka 2 Struktura rozvahy banky včetně podrozvahy

<i>Rozvaha</i>	
<i>Aktiva</i>	<i>Pasiva (závazky a kapitál)</i>
1. Pokladní hotovost a vklady u centrálních bank	1. Závazky vůči bankám a družstevním záložnám
2. Státní bezkuponové dluhopisy a ostatní CP	2. Závazky vůči klientům
3. Pohledávky za bankami a družstevními záložnami	3. Závazky z dluhových CP
4. Pohledávky za klienty	4. Ostatní pasiva
5. Dluhové CP	5. Výnosy a výdaje příštích období
6. Akcie, podílové listy a ostatní podíly	6. Rezervy
7. Účasti s podstatným vlivem	7. Podřízené závazky
8. Účasti s rozhodujícím vlivem	8. Základní kapitál
9. Dlouhodobý nehmotný majetek	9. Emisní ažio
10. Dlouhodobý hmotný majetek	10. Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
11. Ostatní aktiva	11. Rezervní fond na nové ocenění
12. Pohledávky za upsaný základní kapitál	12. Kapitálové fondy
13. Náklady a příjmy příštích období	13. Oceňovací rozdíly
	14. Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období
	15. Zisk nebo ztráta za účetní období
<i>Aktiva celkem</i>	<i>Pasiva celkem</i>
<i>Podrozvahová aktiva</i>	<i>Podrozvahová pasiva</i>
1. Poskytnuté přísliby a záruky	1. Přijaté přísliby a záruky
2. Poskytnuté zástavy	2. Přijaté zástavy
3. Pohledávky ze spotových operací	3. Závazky ze spotových operací
4. Pohledávky z pevných termínových operací	4. Závazky z pevných termínových operací
5. Pohledávky z opcí	5. Závazky z opcí
6. Odepsané pohledávky	6. Hodnoty převzaté do úschovy, do správy k uložení
7. Hodnoty předané do úschovy, do správy a k uložení	7. Hodnoty převzaté k obhospodařování
8. Hodnoty předané k obhospodařování	
<i>Podrozvahová aktiva celkem</i>	<i>Podrozvahová pasiva celkem</i>

Zdroj: DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s.57.

2.3.2 Výkaz zisků a ztrát

Výkaz zisků a ztrát zaznamenává náklady a výnosy banky neboli hospodaření banky za dané období. Výkaz zisků a ztrát může mít horizontální či vertikální podobu.

Horizontální (bilanční) uspořádání nám ukazuje na levé straně jednotlivé druhy nákladů banky a na pravé straně potom výnosy banky. Vyvažující položkou je zisk nebo ztráta.

Při *vertikálním uspořádání* jsou postupně sumarizovány jednotlivé výnosy, od kterých jsou odečítány příslušné náklady a výslednou položkou je zisk (popř. ztráta). Toto uspořádání můžeme vidět v tabulce č. 3.

Tabulka 3 Struktura výkazu zisku a ztráty banky

1. Výnosy z úroků a podobné výnosy
2. Náklady na úroky a podobné náklady
3. Výnosy z akcií a podílů
4. Výnosy z poplatků a provizí
5. Náklady na poplatky a provizi
6. Zisk nebo ztráta z finančních operací
7. Ostatní provozní výnosy
8. Ostatní provozní náklady
9. Správní náklady
10. Rozpuštění rezerv a opravných položek k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku
11. Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku
12. Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám, výnosy z dříve odepsaných pohledávek
13. Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám
14. Rozpuštění opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem
15. Ztráty z převodu účastí s rozhodujícím a podstatným vlivem, tvorba a použití opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem
16. Rozpuštění ostatních rezerv
17. Tvorba a použití ostatních rezerv
18. Podíl na ziscích nebo ztrátách účastí s rozhodujícím nebo podstatným vlivem
19. Zisk nebo ztráta za účetní období z běžné činnosti před zdaněním
20. Mimořádné výnosy
21. Mimořádné náklady
22. Zisk nebo ztráta za účetní období z mimořádné činnosti před zdaněním
23. Daň z příjmů
24. Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění

Zdroj: DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 102.

2.3.3 Horizontální a vertikální analýza

Východním bodem finanční analýzy je tzv. vertikální a horizontální rozbor finančních výkazů. Oba postupy umožňují vidět původní absolutní údaje z účetních výkazů v určitých relacích a souvislostech. V případě *horizontální analýzy* se sleduje vývoj zkoumané veličiny v čase, nejčastěji ve vztahu k nějakému minulému účetnímu období a to pomocí různých indexů či diferencí (rozdílů). *Vertikální analýza* sleduje strukturu finančního výkazu vztaženou k nějaké smysluplné veličině (např. celková bilanční suma).³⁰

³⁰ KISLINGEROVÁ, Eva, HNILICA, Jiří. *Finanční analýza - krok za krokem*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005. s. 11.

2.4 Analýza a hodnocení finanční situace banky z hlediska více kritérií

Růst banky je vyjádřen čtyřmi základními ukazateli: růstem aktiv, resp. bilanční sumy banky, růstem objemu poskytnutých úvěrů, růstem objemu vkladů klientů a růstem kapitálu. My se v této kapitole zaměříme na první tři zmíněné ukazatele.

2.4.1 Růst aktiv

$$Růst\ aktiv\ (A) = \frac{A_{t1}}{A_{t0}} * 100 \quad (1)$$

kde: A_{t1} ... velikost aktiv v čase 1 (v daném období),

A_{t0} ... velikost aktiv v čase 0 (v předchozím období).

Růst aktiv neboli bilanční sumy sám o sobě ještě nevyovídá o ziskovosti banky ani o riziku, které banka ve svých operacích postupuje. Růst bilanční sumy je však zpravidla předpokladem růstu ziskovosti a v neposlední řadě zdravého vývoje banky. Lze tedy říci, že růst aktiv banky je kladný signál, jejich pokles je záporný signál a jejich stagnace neutrální signál. Vše je nutno posoudit v kontextu s ostatními aspekty činnosti banky, zejména s kvalitou aktiv, ziskovostí a kapitálem banky.

2.4.2 Růst objemu úvěrů

$$Růst\ objemu\ úvěrů\ (U) = \frac{U_{t1}}{U_{t0}} * 100 \quad (2)$$

kde: U_{t1} ... velikost objemu úvěrů v čase 1 (v daném období),

U_{t0} ... velikost objemu úvěrů v čase 0 (v předchozím období).

Poskytování úvěrů a shromažďování vkladů od klientů patří mezi základní činnosti komerční banky. Růst či pokles objemu úvěrů proto patří k základním ukazatelům dynamiky vývoje banky.

Je velmi důležité, aby úvěrová expanze či naopak stagnace byly interpretovány v souvislosti s kvalitou aktiv. Můžeme říci, že růst objemu úvěrů je kladný signál, jeho pokles záporný, jeho stagnace je neutrální signál.³¹

---

³¹ BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 25.

2.4.3 Růst objemu vkladů klientů

$$\text{Růst objemu vkladů klientů (Vk)} = \frac{Vk_{t1}}{Vk_{t0}} * 100 \quad (3)$$

kde: Vk_{t1} ... velikost objemu vkladů v čase 1 (v daném období),

Vk_{t0} ... velikost objemu vkladů v čase 0 (v předchozím období).

Rostoucí objem vkladů klientů, a to zejména vkladů termínovaných, svědčí o schopnostech banky získávat klienty v konkurenčním prostředí i o důvěře veřejnosti banky. I zde je však třeba upozornit na jeden varovný signál, totiž to, jaké úrokové sazby banka na vklady nabízí. Jsou-li tyto sazby výrazně nadprůměrné, může to ukazovat na to, že banka je schopna získat důvěru klientů pouze za cenu vyšších úrokových sazeb na vklady, což nepříznivě působí na její ziskovost. Jestliže však banka pracuje s průměrnými či dokonce mírně podprůměrnými úrokovými sazbami z vkladů, je růst objemu vkladů jednoznačně pozitivní signál.³²

Obecně se může říci, že růst vkladů klientů je kladný signál, jejich pokles je záporný signál a jejich stagnace je rovněž záporný signál.

2.5 Hodnocení finanční situace banky pomocí poměrových ukazatelů

Mezi vertikální či horizontální analýzou a analýzou poměrovou jsou značné rozdíly. Jak již bylo řečeno, vertikální a horizontální analýza sleduje vývoj jedné veličiny (rozvahy či výsledovky) v čase nebo ve vztahu k jedné vztažné veličině (celková bilanční suma, tržby). Poměrová analýza naproti tomu „poměřuje“ položky vzájemně mezi sebou.

Postupy poměrové analýzy se shrnují do několika skupin ukazatelů neboli soustavy ukazatelů:

- ukazatele rentability,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele likvidity,
- ukazatele produktivity práce,
- ukazatele kapitálového trhu,
- hodnotové ukazatele výkonnosti.

---

³² BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 25.

V oblasti bankovníctví pro potřeby finanční analýzy můžeme vyjít z těchto základních poměrových ukazatelů:

- ukazatele struktury bilance,
- ukazatele bankovní likvidity,
- ukazatele bankovní rentability,
- ukazatele produktivity,
- ukazatele kvality bankovních aktiv,
- ukazatele kapitálové přiměřenosti.

2.5.1 Ukazatele struktury bilance

Celkový rámcový obraz o bilanční rovnováze a podnikatelském zaměření banky, který vychází ze struktury bilance banky, by měla poskytnout první fáze finanční analýzy. Proto jsou položky bilance zpravidla tříděny do skupin podle typu pohledávek z aktiv a závazků z pasiv a podle jejich likvidity.

Význam těchto ukazatelů je jednak v tom, že:³³

- umožňují srovnávat banky s přibližně stejným zaměřením, což zvyšuje vypovídací schopnost a objektivitu ostatních skupin ukazatelů,
- určují míru rovnováhy mezi jednotlivými složkami aktiv a pasiv, a mají tak význam z hlediska zajištění likvidity banky.

Užívaným ukazatelem struktury je poměrový ukazatel vyjadřující podíl úvěrových pohledávek k celkovým aktivům.

$$S_u = \frac{\text{Pohledávky ke klientům}}{\text{Aktiva}} * 100 \quad (4)$$

Tento ukazatel můžeme dále členit na dílčí ukazatele podle časového charakteru úvěrových pohledávek, podle typu klientů či odvětví.

Kromě toho, že indikuje podnikatelské zaměření banky, je také významným ukazatelem míry koncentrace určitého typu úvěrových pohledávek v portfoliu banky a tím indikátorem rizika

---

³³ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, et al. *Řízení obchodních bank : vybrané problémy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 28.

plynouceho z koncentrace investic. Obecně platí, že vysoká hodnota ukazatelů tohoto typu (např. 80 % a více) zvyšuje riziko plynoucí z koncentrace.³⁴

Stejným způsobem můžeme využít i další ukazatele struktury banky, např. pohledávky za bankami k celkovým aktivům či majetkové účasti k celkovým aktivům atd.

Na straně pasiv je tomu obdobně jako na straně aktiv. Mezi základní patří ukazatel vyjadřující podíl závazků k nebankovním klientům na celkových pasivech.

$$S_z = \frac{\text{Závazky ke klientům}}{\text{Pasiva}} * 100 \quad (5)$$

I tento ukazatel je možné specifikovat obdobně jako ukazatel struktury aktiv. Můžeme využít opět ukazatel struktury bilance na straně pasiv, např. závazky k bankám k celkovým pasivům, závazky z dluhových cenných papírů k celkovým pasivům apod.

Využití ukazatelů struktury bilance ve finanční analýze je významné jednak v tom, že umožňuje indikovat podnikatelské zaměření banky a tím dosáhnout vyšší objektivity při mezibankovním srovnání a dále v tom, že umožňuje zjistit míru koncentrace bankovního portfolia a odhalit tak případné riziko koncentrace.³⁵

2.5.2 Ukazatele bankovní rentability (výnosnosti)

Analýza ukazatelů rentability je jedním ze základních pilířů posouzení úspěšnosti každého podnikání, a tedy i podnikání bankovního, neboť i banky jsou podnikem a musí docilovat pro své akcionáře zisk. Rentabilita vyjadřuje efektivnost obchodní činnosti banky, úroveň jejího managementu.³⁶ Vyjadřuje vztah mezi výsledky hospodaření banky a vloženými vlastními zdroji akcionářů banky či zobrazuje schopnost bankovního managementu zhodnotit svěřené zdroje (celková aktiva).

Zvyšování ukazatele bankovní rentability však může mít i své negativní stránky. Můžeme říci, že je v rozporu s dalšími cíli bankovního podnikání. Jedná se především o solventnost a likviditu, neboť obě tyto složky banka zajistí nejlépe tím, že bude udržovat svoje aktiva ve formě pokladní hotovosti, přičemž ale nebude vytvářet žádný zisk.

---

³⁴ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, et al. *Řízení obchodních bank : vybrané problémy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 28.

³⁵ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, et al. *Řízení obchodních bank : vybrané problémy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 29.

³⁶ HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. s.52.

Při konstrukci ukazatele bankovní rentability lze vycházet z různých úrovní bankovního zisku (zisk z běžné obchodní činnosti, zisk před zdaněním, čistý zisk po zdanění).

Mezi nejvýznamnější ukazatele bankovní rentability patří rentabilita vlastního kapitálu ROE a rentabilita bankovních aktiv ROA. V praxi se však častěji využívají ukazatele rentability průměrného kapitálu ROAE a rentability průměrných aktiv ROAA, protože lépe odrážejí hospodaření banky.

Ukazatele rentability průměrného vlastního kapitálu:

$$ROAE = \frac{\text{Čistý zisk po zdanění}}{\text{Průměrný vlastní kapitál banky}} * 100 \quad (6)$$

Ukazatele rentability průměrného stavu aktiv:

$$ROAA = \frac{\text{Čistý zisk po zdanění}}{\text{Průměrný stav aktiv}} * 100 \quad (7)$$

Ukazatel ROAE měří výkonnost banky, akcionářům naznačuje, jak efektivní je jejich investování do akcií. Základním problémem ROAE je, že nebere v úvahu spekulativní faktor. Banka může velice jednoduše zvýšit ROAE zvýšením své akciové zadluženosti, jinými slovy použitím kapitálu na krytí většího množství aktiv.

Ukazatel ROA vypovídá o tom, jak efektivně banka pracuje se svými aktivy (a také s pasivy). I když pozornost investorů bývá více zaměřena na poměr čistého zisku k základnímu jmění, je ROA ukazatelem důležitějším. Jeho výše závisí na velikosti banky a na skladbě jejích operací. Dá se říci, že je obvyklé, že velké banky mají ROA nižší než banky malé.³⁷

Výhoda ukazatele ROA spočívá v tom, že se dají poměřovat banky v různých ekonomických prostředích a různých zemích. Za mezinárodně uznávanou dobrou úroveň tohoto ukazatele se všeobecně považuje hodnota 1,00.³⁸

---

³⁷ BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 23.

³⁸ HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. s.53.

Následující tabulka uvádí doporučená vyhodnocení pro jednotlivé hodnoty.

Tabulka 4 Doporučené hodnoty ROA

Hodnoty ROA	Návratnost aktiv
menší než 0,75	slabá
0,75 – 1,00	pod standardem
1,00 – 1,25	dobrá
1,25 – 1,75	velmi dobrá
větší než 1,75	excelentní

Zdroj: HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. s. 53.

2.5.3 Ukazatele bankovní likvidity (platební schopnosti)

Zvláštností bankovního podnikání je, že banka neobchoduje s vlastním zbožím, ale nakupuje peníze od vkladatelů a na sjednaný čas je prodává dlužníkům. Obchoduje tedy s penězi, které jí nepatří a jejichž majitelé je mohou kdykoliv požadovat od banky nazpět.

Pod pojmem bankovní likvidita banky si můžeme tedy představit její schopnost dostát každodenně vznikajícím finančním závazkům. Bilance banky vyjadřuje seřazení aktiv od nejlíkvidnějších (pokladní hotovost, vklady u centrální banky) po nejméně likvidní (základní prostředky apod.).

Likvidita není vlastnost nějakého jejího aktiva, je to dynamicky se měnící soubor vztahů, jenž zahrnuje strukturu aktiv z hlediska jejich likvidity, strukturu pasiv z časového hlediska jejich splatnosti a vztahy mezi aktivy a pasivy v čase.³⁹

Každodenní řízení likvidity banky patří k velmi složitým a přitom k nejdůležitějším úkolům řízení banky. Při analýze a hodnocení finanční situace banky se používají ukazatelé, které vycházejí z rozvahy banky. Banky nezveřejňují údaje o druhu a délce splatnosti aktiv a pasiv, a proto se musí vycházet pouze z veřejně přístupných zdrojů informací.

V podmínkách konkurence mezi bankami porušení likvidity oslabuje obchodní pozici banky a může mít pro ni závažné a někdy až existenční důsledky. Problém je v tom, že pokladní hotovost a ostatní absolutně likvidní aktiva nevynášejí úrok a banky je proto omezují na minimum.⁴⁰

³⁹ BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 23.

⁴⁰ POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů*. 1. vyd. Praha : EKOPRESS, 1995. s. 78.

Při hodnocení likvidity preferuje každá cílová skupina jinou úroveň likvidity. Pro management podniku může znamenat nedostatek likvidity snížení ziskovosti, nevyužití příležitostí, ztrátu kontroly nad podnikem, částečnou nebo celkovou ztrátu kapitálových investic. Naopak vlastníci podniku budou preferovat spíše nižší úroveň likvidity, neboť oběžná aktiva představují neefektivní vázanost finančních prostředků, což může snižovat rentabilitu vlastního kapitálu. Věřitelé podniku budou spojovat nedostatek likvidity s odkladem inkasování úroků z jistiny, resp. jejich částečnou či úplnou ztrátu. Zákazníci a dodavatelé se budou nacházet v obdobné situaci, neboť snížená likvidita může vést k omezenosti nebo nemožnosti plnit smlouvy a dochází ke ztrátě vztahů.

Prvním ukazatelem, kterým se hodnotí likvidita banky, je:

$$L_1 = \frac{\text{Rychle likvidní aktiva}}{\text{Aktiva}} * 100 \quad (8)$$

Mezi rychle likvidní aktiva patří ty aktiva, která jsou pohotově k dispozici ke krytí závazků banky: pokladní hotovost banky, vklady u centrální banky tvořené povinnými minimálními rezervami, dobrovolnými rezervami a netermínované vklady u jiných bank (nostro účty).

Nevýhoda tohoto ukazatele spočívá v tom, že zahrnuje i vklady u centrální banky, jejichž výše je u nás a v dalších zemích ovlivněna politikou centrální banky. S vědomím toho lze říci, že podíl rychle likvidních aktiv by měl být poněkud vyšší u malých bank než u velkých a neměl by poklesnout pod úroveň 80 % průměru klasifikační skupiny.⁴¹

Druhým ukazatelem pro analýzu a hodnocení likvidity banky, je:

$$L_2 = \frac{\text{Úvěry poskytnuté klientům}}{\text{Aktiva}} * 100 \quad (9)$$

Obecně platí, že čím více úvěrů bylo poskytnuto, tím je likvidita banky menší. Poskytování úvěrů však patří k základním činnostem komerční banky univerzálního typu. Nelze tedy uplatnit zásadu, že čím nižší je tento poměr, tím lépe, ale je třeba stanovit určité rozmezí, zhruba 45 až 65 %. Je-li poměr nižší nežli 45 %, vykazuje banka nadměrnou likviditu, která

---

⁴¹ BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 26.

bude mít s největší pravděpodobností nepříznivý vliv na její ziskovost, je-li naopak vyšší, vykazuje likviditu nedostatečnou a banka na sebe bere zvýšená rizika.⁴²

2.5.4 Ukazatele kvality bankovních aktiv

Mezi ukazatele, kterými se hodnotí kvalita aktiv banky, patří především rezervy a opravné položky. Banky je vytváří buď za účelem vyrovnání se s horšenou kvalitou svých aktiv nebo proti rizikům.

Prvním ukazatelem kvality aktiv je:

$$A_1 = \frac{\text{Tvorba rezerv a opravných položek}}{\text{Aktiva}} * 100 \quad (10)$$

Do tvorby rezerv a opravných položek patří tvorba rezerv a opravných položek na úvěry a tvorba všech ostatních rezerv a opravných položek.

Vykazuje-li tvorba rezerv a opravných položek rychlejší růst než bilanční suma, dá se říci, že kvalita aktiv se zhoršuje a vedení banky se proto rozhodlo ve zvýšené míře tvořit rezervy a opravné položky.

Tuto úvahu je zapotřebí doplnit pohledem na vývoj ukazatele růstu zisku. Jestliže navzdory zvýšené tvorbě rezerv a opravných položek zisk vzrostl, znamená to, že banka sice má určitý objem nekvalitních aktiv, v našich podmínkách jde zejména a klasifikované úvěry, že však zároveň zvětšila své výnosy např. zdařilou úvěrovou expanzí s vysokým podílem standardních úvěrů nebo zvýšením úrokové marže díky tomu, že získala levnější, např. zahraniční zdroje, nebo třeba i tím, že zvýšila poplatky za své služby poskytované drobné klientele. Jestliže naopak zvýšená tvorba rezerv a opravných položek je doprovázena poklesem zisku či dokonce ztrátou, znamená to, že nepříznivý dopad nízké kvality aktiv banky na ziskovost banky se v daném období vyrovnat nepodařilo. V prvním případě je obraz o kvalitě aktiv banky lepší než v případě druhém, nicméně v obou případech platí, že nadprůměrná úroveň a nadprůměrné tempo růstu tohoto ukazatele jsou signály nepříznivé.⁴³

Lze říci, že platí: růst poměru tvorby rezerv a opravných položek k aktivům, resp. k celkové bilanční sumě, představuje záporný signál, pokles kladný a stagnace rovněž signál záporný.

---

⁴² BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 26.

⁴³ BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 27.

Druhým ukazatelem pro analýzu kvality aktiv banky je:

$$A_2 = \frac{\textit{Tvorba rezerv a opravných položek k poskytnutým úvěrům}}{\textit{Úvěry poskytnuté klientům}} * 100 \quad (11)$$

Úvěry poskytované klientům představují u univerzální banky polovinu nebo ještě větší část jejich aktiv, je proto tedy vhodné soustředit pozornost na poměr tvorby rezerv a opravných položek úvěrům. Tento ukazatel je citlivější než předchozí ukazatel kvality aktiv, protože úvěry představují velkou část aktiv banky.

Růst poměru tvorby rezerv a opravných položek k objemu úvěrů poskytnutých klientům naznačuje, že kvalita úvěrového portfolia banky se zhoršuje.

Třetím ukazatelem kvality aktiv je:

$$A_3 = \frac{\textit{Tvorba rezerv a opravných položek}}{\textit{Hrubý zisk}} * 100 \quad (12)$$

Tento ukazatel je na změny v tvorbě rezerv a opravných položek citlivější než druhý a první ukazatel jednak proto, že hodnota jeho čitatele je přímo úměrná tvorbě rezerv a opravných položek a proto, že tvorba rezerv a opravných položek snižuje hrubý zisk. Znamená to, že hodnota jmenovatele je tvorbě rezerv a opravných položek nepřímo úměrná.

Opět platí stejná interpretace jako u obou výše uvedených ukazatelů kvality aktiv.

2.5.5 Ukazatele bankovní produktivity

Ukazatele bankovní produktivity jsou vyjádřením kvality manažerského řízení banky. Vývoj těchto ukazatelů indikuje efektivnost využití bankovních zdrojů. V současnosti jde o významný ukazatel konkurenceschopnosti banky.⁴⁴

Lze využít ukazatele celkové produktivity, kterým je buď dosažený zisk nebo velikost aktiv na bankovního zaměstnance:

$$P_c = \frac{\textit{Aktiva}}{\textit{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} * 100 \quad (13)$$

Vhodné je také posoudit stav a vývoj ukazatelů nákladové intenzity, které se obvykle vyjadřují v průměrné výši mzdových či celkových nákladů na bankovního zaměstnance:

$$N_c = \frac{\textit{Personální náklady}}{\textit{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} * 100 \quad (14)$$

---

⁴⁴ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, et al. *Řízení obchodních bank : vybrané problémy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 32.

3 FINANČNÍ ANALÝZA VYBRANÉ BANKOVNÍ INSTITUCE

V této kapitole se nejprve seznámíme s bankou, u které bude následně provedena analýza na základě již zmíněných ukazatelů. Ze široké nabídky bank jsme vybrali právě Českou spořitelnu, neboť je s počtem 5,3 mil. klientů největším finančním ústavem na českém trhu.

3.1 Profil České spořitelny a.s.

Kořeny této instituce sahají až do roku 1825, kdy zahájila činnost Spořitelna česká, nejstarší právní předchůdce dnešní České spořitelny. V roce 1992 na tradice českého a později československého spořitelnictví navázala Česká spořitelna jako nově vzniklá akciová společnost. Od roku 2000 je Česká spořitelna členem silné středoevropské Erste Group s téměř 17 miliony klientů v osmi zemích Evropy (Česká republika, Slovensko, Rakousko, Maďarsko, Chorvatsko, Srbsko, Rumunsko a Ukrajina).

Česká spořitelna je moderní banka orientovaná na drobné klienty, malé a střední firmy a na města a obce. Významnou roli hraje také ve financování velkých korporací a v poskytování služeb v oblasti finančních trhů. Vydala již více než 3 mil. platebních karet, disponuje sítí zhruba 640 poboček a provozuje více než 1 100 bankomatů. Na českém kapitálovém trhu patří mezi významné obchodníky s cennými papíry. Jako první komerční instituce v České republice ustanovila Česká spořitelna institut ombudsmana, ochránce práv klientů, prostřednictvím kterého buduje dlouhodobé a kvalitní vztahy s klienty.

Česká spořitelna také získala mnoho významných ocenění. V sedmém ročníku soutěže Master Card Banka 2008 obhájila ocenění Nejdůvěryhodnější banka roku. Získala toho ocenění již popáté za sebou. Finanční skupina České spořitelny obsadila první místo i v dalších dvou kategoriích: Úvěr roku s Chytrou kartou ČS a Životním pojištěním roku. V neposlední řadě získala také prestižní ocenění „Banka roku pro Českou republiku“ v mezinárodní soutěži časopisu The Banker: Bank of the Year 2008.

Ve svých pobočkách a komerčních centrech umožňuje klientům využívat nejen obvyklé bankovní služby, ale také uzavřít stavební spoření, penzijní připojištění, životní pojištění, leasing či smlouvu o kolektivním investování do podílových fondů. Také nabízí pro korporátní klienty služby z oblasti poradenství, leasingu a factoringu. Tuto komplexní nabídku umožňuje spolupráce se 14 dceřinými společnostmi.

3.2 Analýza a hodnocení finanční situace banky

Kvůli rozsahu bakalářské práce se zaměříme jen na několik ukazatelů uvedených v naší práci, které nám pomohou zhodnotit finanční situaci České spořitelny na českém trhu.

3.2.1 Růst bilanční sumy

Při výpočtu ukazatele růstu bilanční sumy vycházíme ze vzorce č. 1 podkapitoly 2.4.1.

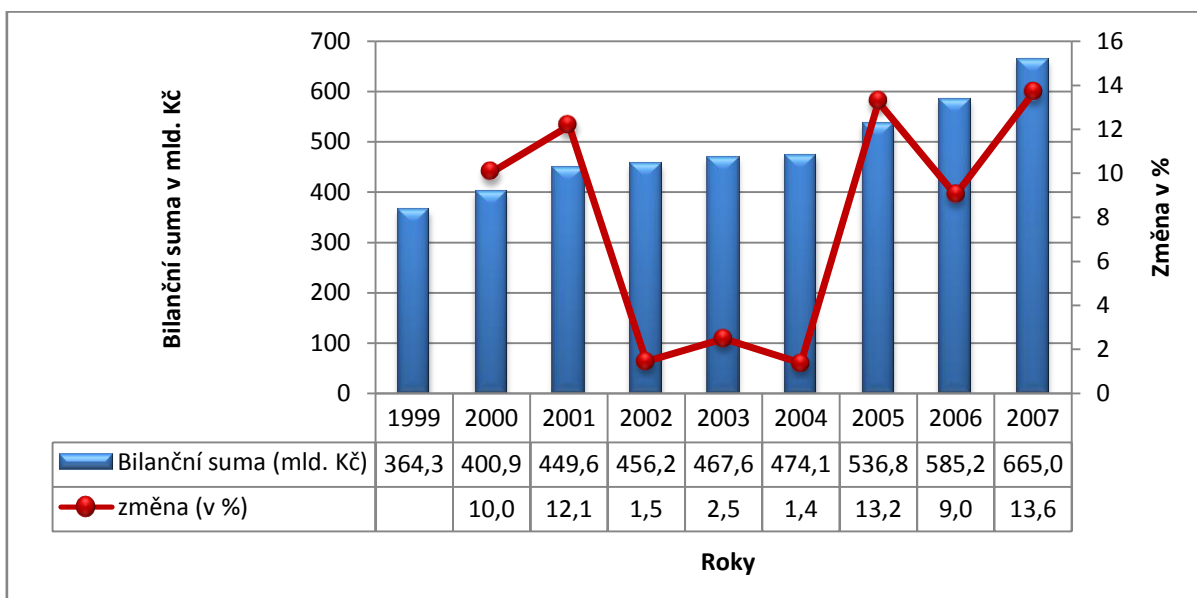
Jak již bylo řečeno, růst bilanční sumy je předpokladem růstu ziskovosti a zdravého vývoje banky. Dochází ke zvyšování velikosti banky a tím k růstu jejího podílu na tuzemském i mezinárodním trhu. Je ale nutno přihlídnout k tomu, aby se aktiva nezvyšovala díky tzv. špatným úvěrům, jak k tomu bylo v České republice v 90. letech minulého století.

Na obrázku č. 2 je znázorněn pozvolný růst bilanční sumy České spořitelny, což je v kontextu s vývojem dalších ukazatelů dobrým signálem a svědčí to o zdravém vývoji banky. Průměrný růst bilanční sumy v období 1999 - 2007 činil 7,8 %.

Česká spořitelna dosáhla svého největšího růstu za období námi zkoumaných 9 let právě v roce 2007. Bilanční suma se zvýšila téměř o 13,6 % (o 79,8 mld. Kč) oproti předešlému roku. Nejvýznamněji se na tomto růstu na straně aktiv podílely pohledávky za klienty, které v roce 2007 dosáhly částky 376 500 mil. Kč a jejich podíl na bilanční sumě činil 56,6 %. Jde o nárůst pohledávek o 24,9 % (o 73 897 mil. Kč) i navzdory skutečnosti, že v roce 2006 byly v položce úvěry veřejnému sektoru zahrnuty pohledávky vůči České konsolidační agentuře v objemu 5 000 mil. Kč. Z hlediska sektorového členění pohledávek za klienty se rozhodujícím faktorem růstu staly úvěry poskytované do sektoru domácností s meziročním zvýšením o 31,6 % (o 42 457 mil. Kč). Za dynamickým vzestupem úvěrování obyvatelstva stojí rostoucí ochota domácností se zadlužovat, která je doplňována atraktivní a flexibilní nabídkou České spořitelny. Na straně pasiv se na tomto výrazném růstu bilanční sumy pozitivně projeví vklady klientů, které v roce 2007 dosáhly částky 474 405 mil. Kč, což ve srovnání s rokem 2006 činí nárůst téměř o 10,2 % (o 43 747 mil. Kč). Jednalo se především o nárůst klientských vkladů občanů a vkladů podnikatelského sektoru.

Naproti tomu nejnižšího růstu dosáhla banka v roce 2002. Bilanční suma se oproti roku 2001 zvýšila pouze o 1,5 % (o 6,6 mld. Kč). Jednou z příčin byla také skutečnost, že objem klientských vkladů za celé sledované období pouze v roce 2002 vykazoval pokles. K 31. 12. 2002 činily klientské vklady 351,1 mld. Kč. Jde o pokles o pouhé 1 %, a to i navzdory skutečnosti, že v průběhu roku 2002 se v České spořitelně uskutečnil nucený

převod vkladů z anonymních vkladních knížek. U pohledávek za klienty došlo k nepatrnému zvýšení oproti předešlému roku o 0,7 % (o 1 095 mil. Kč). Také došlo k meziročnímu poklesu čistého zisku z finančních operací o 51 % na 1 083 mil. Kč v důsledku meziročního poklesu zisku z operací s cennými papíry. Důvodem je skutečnost, že v roce 2001 zaznamenala banka mimořádně vysoké příjmy z prodeje podílů otevřených podílových fondů z portfolia České spořitelny.

Obrázek 2 Vývoj bilanční sumy České spořitelny a. s.

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování

3.2.2 Ukazatele struktury bilance

Při výpočtu ukazatele struktury bilance vycházíme ze vzorce č. 4 a 5 podkapitoly 2.5.1.

Ukazatele struktury bilance nám umožňují zjistit míru rovnováhy mezi jednotlivými složkami aktiv a pasiv a zajistit likviditu banky.

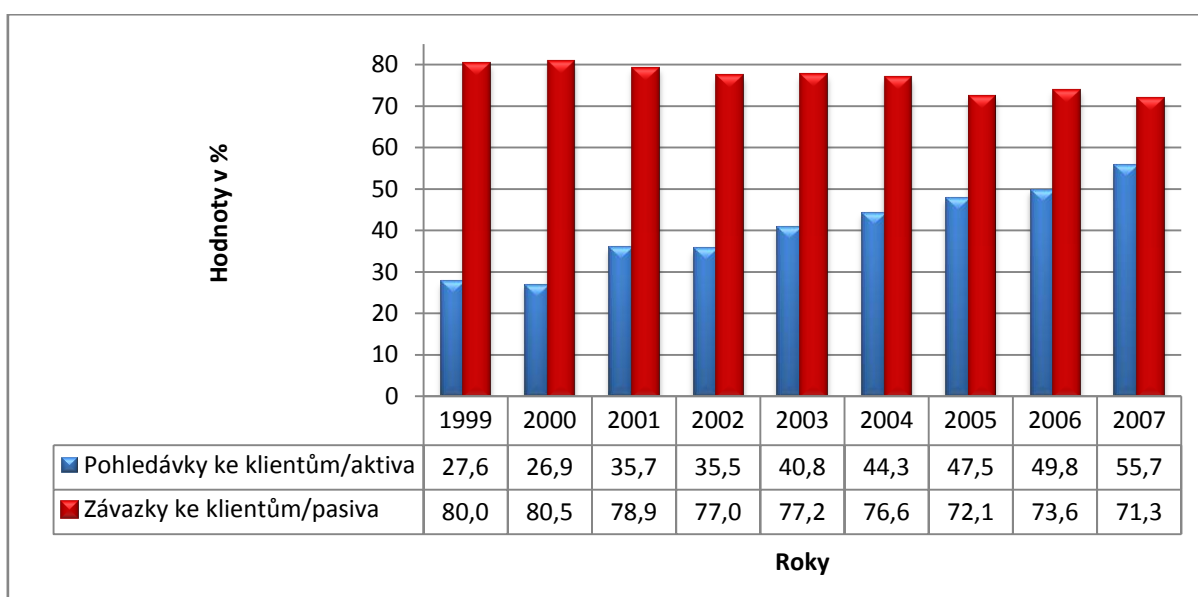
Z obrázku č. 3 je patrný na straně jedné mírný pokles podílového ukazatele klientských vkladů k pasivům a na straně druhé naopak postupný mírný růst poměru čistých úvěrů k aktivům.

Čisté úvěry (tj. po zohlednění opravných položek) tvoří významnou část aktivní strany bilance. Poptávka po úvěrech se od roku 1999 zvyšuje s každým dalším rokem průměrným tempem 17,7 %. Na tomto růstu klientských úvěrů se nejvýznamněji podílejí retailové úvěry, při čemž rostou především úvěry na bydlení, neboť stále více mladých lidí si pořizuje vlastní bydlení. Růst dostupnosti hypoték a jejich rekordní objemy nejsou způsobené pouze růstem příjmů občanů, ale také neustále se snižujícími nároky na bonitu klientů a výrazným snížením

administrativní náročnosti vyřizování úvěrů. Na konci roku činil podíl čistých úvěrů na bilanční sumě 55,7 %.

Vklady klientů představují rozhodující složku pasivní strany bilance vzhledem k přetrvávající orientaci na klasické bankovníctví. I když jejich podíl na celkových pasivech se v období 1999 – 2000 snížil z 80 % na 71,3 %, stále tvoří primární zdroje nejvýznamnější položku pasiv. Průměrný růst klientských vkladů činil 6,3 %. Klientské vklady tedy stále rostou, ale pomalejším tempem než bilanční suma, a proto dochází k poklesu jejich podílu na pasivech. České domácnosti začínají stále častěji ukládat své úspory dříve tradičně směřované na termínované vklady u bank do investic v podílových fondech a spořicíh produktů se státní podporou (formou přímých příspěvků či daňových úlev). Banky proto hledají zdroje i jinde, a to především z emitovaných dluhopisů.

Z těchto poznatků můžeme usoudit, že se zvyšuje tempo růstu úvěrové činnosti České spořitelny. Banka také nemá problém získávat klienty v konkurenčním prostředí a stále má důvěru veřejnosti, o čemž svědčí růst vkladů klientů.

Obrázek 3 Vývoj struktury bilance České spořitelny a. s.

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování

3.2.3 Ukazatele bankovní rentability

Při výpočtu ukazatele ROAE vycházíme ze vzorce č. 6 podkapitoly 2.5.2.

Ukazatel ROE vyjadřuje míru zhodnocení prostředků vložených akcionáři banky. Jak již bylo uvedeno, při jeho konstrukci lze vycházet z různých úrovní bankovního zisku. Vzhledem

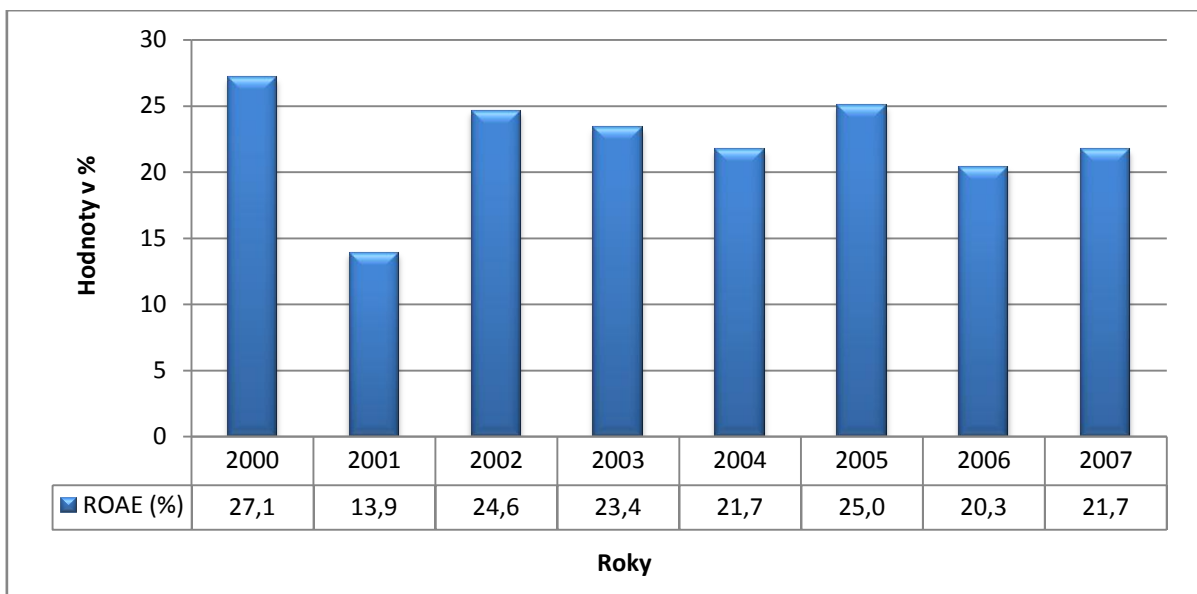
k tomu, že Česká spořitelna považuje poskytnutí informací ohledně sestavování ukazatele ROE za interní informaci, vycházíme při našich výpočtech z čistého zisku po zdanění.

V důsledku špatné vypovídací hodnoty grafu je v obrázku č. 4 znázorněn ukazatel ROAE od roku 2000, neboť v roce 1999 čistý zisk po zdanění vykazoval zápornou hodnotu. Hospodářský výsledek významně ovlivnila situace podnikatelské sféry, která úzce souvisela s přetrvávající stagnací ekonomiky. Průměrný růst ukazatele ROAE za období 2000 – 2007 činil 22,2 %.

Největší výkyv ukazatele ROAE, tedy míry obratu průměrného vlastního kapitálu banky, byl v roce 2000, kdy hodnota dosáhla výše 27,1 %. Důvodem byl po dvou letech návrat České spořitelny z černých čísel do kladných hodnot. Ke konci roku 2000 vykázala banka podle českých účetních standardů nekonsolidovaný čistý zisk ve výši 4 860 mil. Kč. Tento radikálně lepší výsledek ve srovnání s rokem 1999, kdy čistý zisk dosáhl ztráty 4 893 mil. Kč, má několik příčin. Dosažená výše zisku je ovlivněna především zaúčtováním odložené daňové pohledávky v objemu 4 590 mil. Kč. O odložené daňové pohledávce účtovala spořitelna v souladu se změnou postupů účtování pro banky podle českých účetních standardů poprvé za rok 2000. Výši zisku ovlivnilo i snížené saldo tvorby rezerv a opravných položek v souvislosti s očištěním portfolia spořitelny v závěru roku 1999. V neposlední řadě byl zisk ovlivněn nárůstem čistého výnosu z provozních činností v meziročním srovnání o 18 %.

Naopak nejnižší hodnoty dosáhl ukazatel ROAE v roce 2001, kdy Česká spořitelna vykázala nekonsolidovaný čistý zisk po zdanění podle českých účetních standardů ve výši 3 034 mil. Kč, což je o 1 826 Kč méně než v roce předešlém. Musíme však vzít v potaz již zmíněné zaúčtování odložené daně. Vlastní kapitál zahrnující základní kapitál, emisní ážio, rezervní fondy, kapitálové fondy, nerozdělený zisk a čistý zisk za účetní období dosáhl k 31. prosince 2001 výše 23,2 mil. Kč. V porovnání s rokem 2000 se zvýšil o 14 % (o 2,9 mil. Kč), tedy v podstatě o čistý zisk za účetní období.

Od roku 2001 se již ukazatel ROAE pohybuje stále nad 20 %. Dochází, jak k postupnému růstu průměrnému vlastnímu kapitálu, tak k růstu čistého zisku po zdanění, avšak v každém roce s menšími odchylkami.

Obrázek 4 Vývoj ROAE České spořitelny, a. s.

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování

Při výpočtu ukazatele ROAA vycházíme ze vzorce č. 7 podkapitoly 2.5.2.

Dle již uvedených informací ukazatel ROAA vypovídá o tom, jak efektivně dokáže banka využít svá aktiva k vytváření zisku, neboli jak velký zisk po zdanění připadá na jednotku aktiv. Výše tohoto ukazatele závisí na velikosti banky a na skladbě jejích operací.

Z konstrukce ukazatelů ROAE a ROAA vyplývá, že by se oba tyto ukazatele měly vyvíjet podobným způsobem s tím rozdílem, že ukazatel ROAE může více kolísat, podle toho, jak se mění vlastní kapitál.

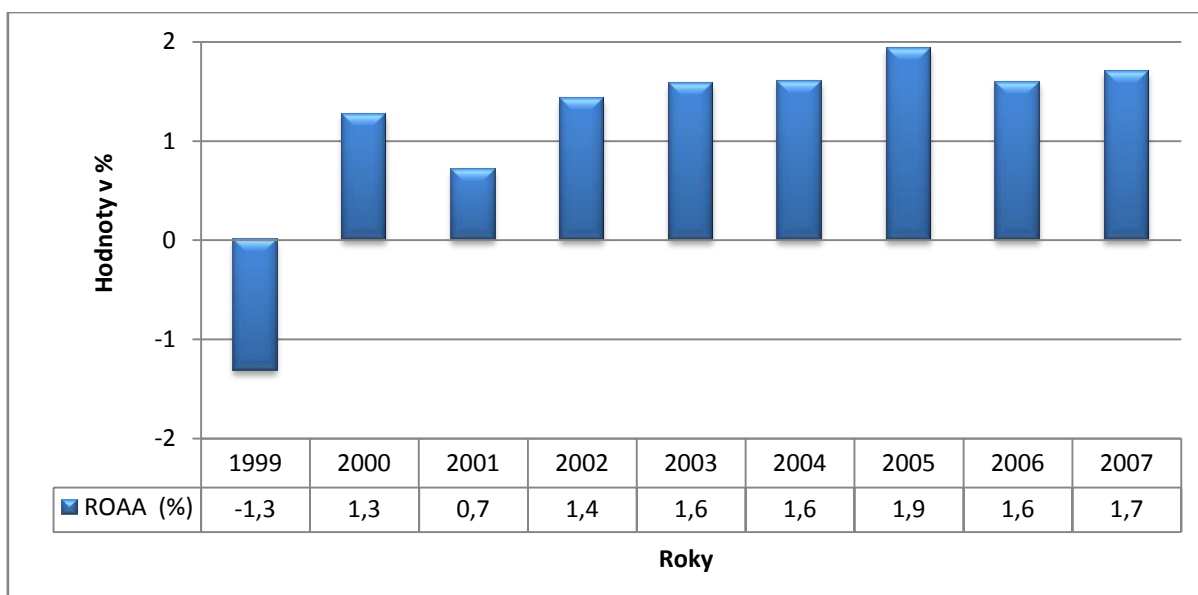
Stejně jako u ukazatele ROAE i ukazatel ROAA vykazuje v roce 1999 zápornou hodnotu čistého zisku po zdanění. Průměrná míra zhodnocení bankovních aktiv v období 2000 – 2007 tvořila 1,5 %, což vypovídá o velmi dobré návratnosti aktiv.

Ukazatel ROAA dosáhl své nejnižší hodnoty v roce 2001, kdy došlo k poklesu hodnoty z 1,3 % na 0,7 % oproti roku předešlému. Bylo dosaženo hranice, pod kterou by ukazatel neměl klesnout, neboť od tohoto intervalu je návratnost aktiv slabá. Opět to bylo způsobeno dosažením nízké hodnoty čistého zisku po zdanění oproti roku 2000, kdy byla jeho výše ovlivněna již zmíněným zaúčtováním odložené daně. Zisk před zdaněním, ve kterém dosáhla Česká spořitelna za rok 2001 výše 4 304 mil. Kč, je však na mezinárodně srovnatelné bázi téměř o 4 mil. Kč vyšší (295 mil. Kč v roce 2000). Dosažený čistý zisk je ovlivněn především nárůstem provozního zisku o 32 %. Na jeho zvýšení se podílel především dynamický růst provozních výnosů, který převýšil růst provozních nákladů vzniklých v důsledku

transformace banky. Čistý úrokový výnos se meziročně zvýšil o 21 % (o 2 275 mil. Kč) na 13 291 mil. Kč především vlivem rostoucího objemu primárních vkladů a jejich úspěšného umístění na finančních trzích a díky úvěrování fyzických osob.

Nejvyšší míry zhodnocení dosáhl ukazatel ROAA v roce 2005, kdy hodnota dosáhla 1,9 %, což je dle Zieglera považováno za excelentní hodnotu. Je to způsobeno, jak zvyšující se sumou bankovních aktiv, tak dosažením druhé nejvyšší hodnoty čistého zisku po zdanění za námi měřené období. Čistý zisk po zdanění dosáhl v roce 2005 částky 9 760 mil. Kč, což oproti roku 2004 činí nárůst o necelých 30 % (o 2 231 mil. Kč). Na výši čistého zisku se opět významnou měrou podílel nárůst provozního zisku o 18,7 %, díky růstu čistých úrokových výnosů a čistých příjmů z poplatků a provizí. Na růstu čistých příjmů z poplatků a provizí měl největší vliv rostoucí počet operací a objemů platebního styku i nárůst objemů transakcí platebními kartami. Aktiva se vyšplhala na částku 536 780 mil. Kč, což oproti roku 2004 činil nárůst o 13 % (o 62 724 mil. Kč).

Největší změna ukazatele ROAA však byla zaznamenána v roce 2002, kdy hodnota tohoto ukazatele vzrostla o 1,4 % oproti roku 2001. Hlavním důvodem tohoto růstu byl především nárůst čistého zisku po zdanění o 113 % (o 3 422 mil. Kč) oproti roku 2001, který byl důsledkem růstu hypotečních úvěrů, které meziročně vzrostly o 62 %, ke konci roku 2002 činily 21 mld. Kč.

Obrázek 5 Vývoj ROAA České spořitelny a. s.

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování

3.2.4 Ukazatele bankovní likvidity

Kvůli omezenosti veřejně přístupných informací byl při zpracování finanční analýzy použit jeden ze dvou zmíněných ukazatelů pro posouzení likvidity České spořitelny.

Při výpočtu ukazatele likvidity vycházíme ze vzorce č. 9 podkapitoly 2.5.3. Jedná se o ukazatel nepřímý, neboť poskytování úvěrů patří k základním činnostem komerční banky univerzálního typu a je tedy nutné brát tento ukazatel s určitou „rezervou“.

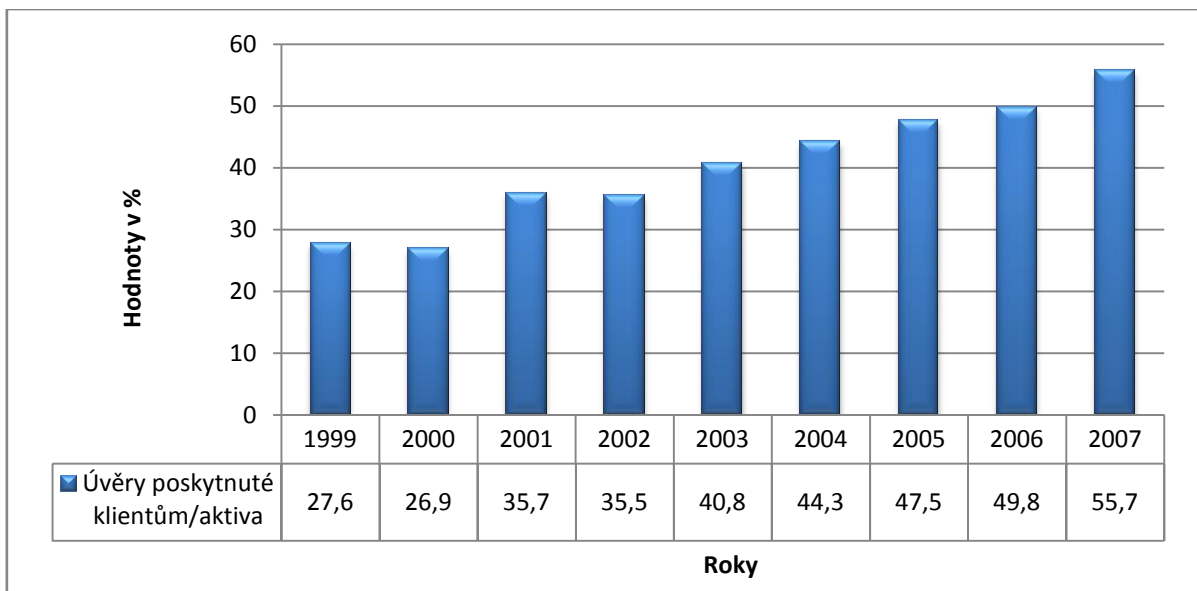
Likvidita je velmi důležitá pro posouzení finanční rovnováhy banky, neboť jen dostatečně likvidní banka je schopna dostát závazků ke svým klientům. Na druhou stranu příliš vysoká míra likvidity je nepříznivým jevem pro akcionáře, neboť finanční prostředky jsou vázány v aktivech, které nepracují ve prospěch výrazného zhodnocování finančních prostředků a „ukrajují“ tak z rentability. Hlavním cílem banky je tedy dosahovat vyvážené rentability, která zaručí, jak dostatečné zhodnocení prostředků, tak i schopnost dostát svým závazkům.

Úvěry poskytnuté klientům tvoří průměrně za sledované období 40,1 % aktiv. Z těchto poznatků vyplývá, že banka vykazuje nadměrnou likviditu, která by mohla mít nepříznivý vliv na její ziskovost.

Z obrázku č. 6 je zřejmé, že nejnižší hodnotu vykazoval ukazatel poměru klientských vkladů k aktivům v roce 2000, kdy hodnota činila pouze 26,9 %. Bylo to způsobeno především tím, že v tomto roce nebyly v klientských pohledávkách zahrnuty pohledávky za Konsolidační bankou Praha, s. p. ú., v celkové částce 40 494 mil. Kč, ale byly zahrnuty v pohledávkách mezibankovních. K 1. září 2001 byla v souladu se zákonem č. 239/2001 Sb. Konsolidační banka Praha, s. p. ú., transformována na Českou konsolidační agenturu. Vzhledem k tomu, že ČKA není bankovním subjektem, byly pohledávky za tímto subjektem přesunuty do pohledávek za klienty.

Nejvyšší hodnoty a také největší změny oproti předešlému roku zaznamenal tento ukazatel v roce 2007. Došlo jak k nárůstu celkových aktiv, tak i k nárůstu úvěrových pohledávek. Celková aktiva se zvýšila o 13,7 % na celkovou sumu 665 046 mil. Kč. U pohledávek za klienty došlo k navýšení téměř o 30 % na částku 370 395 Kč. Na tomto navýšení se na celkové částce tradičně nejvýznamněji podílely 34,8 % úvěry právnickým osobám a 42,5 % hypoteční úvěry jak fyzickým, tak právnickým osobám.

Z grafu je patrný růst ukazatele likvidity, který svědčí o dostatečném zabezpečení aktiv na pokrytí závazků banky. Pokud by však banka začala vykazovat nadměrnou likviditu přesahující hranici 65 %, brala by banka na sebe zvýšené riziko v neschopnosti splácet závazky ke svým klientům a důvěryhodnost banky by byla ohrožena.

Obrázek 6 Vývoj ukazatele likvidity České spořitelny a. s.

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování

3.2.5 Ukazatele kvality bankovních aktiv

Ukazatele kvality bankovních aktiv vypovídají o rizikovosti bankovního portfolia a je důležitý jejich vývoj v časové řadě. Banka vytváří opravné položky a rezervy k úvěrovým pohledávkám, k dluhovým cenným papírům, k akciím, podílovým listům, k účastem s podstatným a rozhodujícím vlivem, k nehmotnému a hmotnému majetku a k ostatním aktivům.

Pro naši analýzu jsme vybrali ukazatel znázorňující podíl tvorby rezerv a opravných položek k poskytnutým úvěrům na celkových úvěrech poskytnutých klientům.

Při výpočtu ukazatele kvality aktiv vycházíme ze vzorce č. 11 podkapitoly 2.5.4.

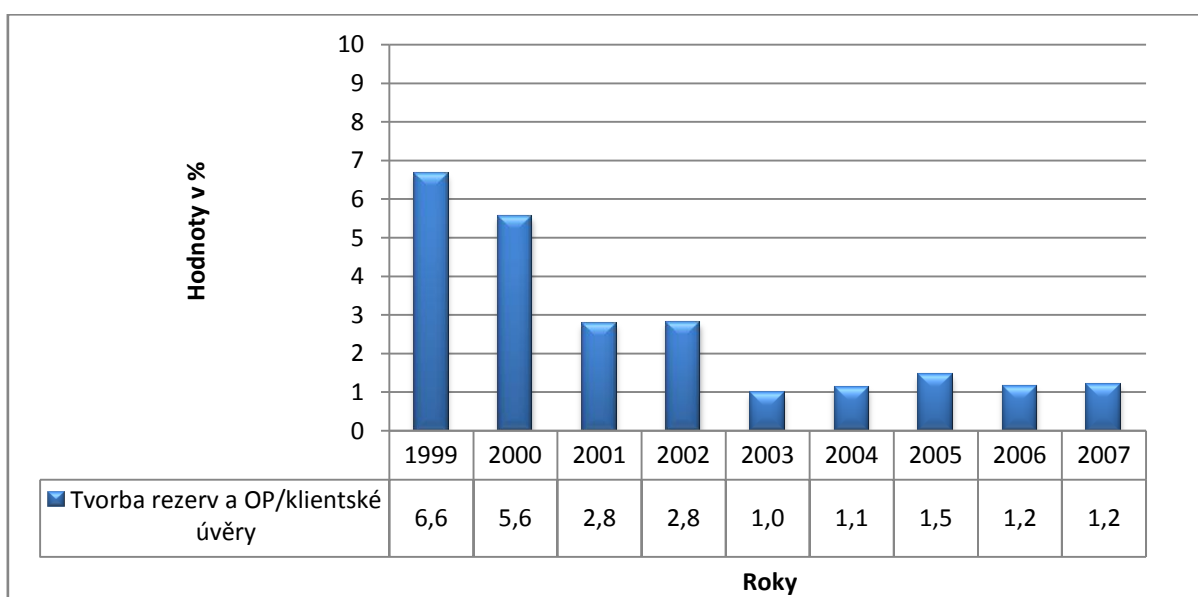
Tvorba rezerv a opravných položek na úvěrová rizika tvoří průměrně za sledované období necelých 2,6 % objemu úvěrů poskytnutých klientům. Z obrázku č. 7 je zřejmý významný pokles tohoto ukazatele, což je dobrým signálem, neboť dochází ke zlepšení úvěrového portfolia banky.

Nejhorší úvěrové portfolio banka zaznamenala za sledované období v roce 1999, kdy poměr klientských úvěrů k celkovým poskytnutým úvěrům činil 6,6 %. Úvěry poskytnuté klientům činily pouze 100 617 mil. Kč, tvorba rezerv a opravných položek činila 6 689 mil. Kč. Hlavní příčinou vysoké tvorby rezerv a opravných položek byla dlouhodobě špatná platební morálka některých klientů spořitelny. Nezanedbatelný dopad mělo na této situaci také zpřísnění klasifikace již poskytnutých úvěrů.

Díky průběžnému poklesu tvorby rezerv a opravných položek a na druhé straně růstem poskytnutých úvěrů, dochází k postupnému zlepšování úvěrového portfolio banky a na konci roku 2007 již tento ukazatel činil 1,2 %.

Nejnižší hodnoty dosahoval ukazatel v roce 2003, kdy činil 1 %. Rezervy a opravné položky na úvěrová rizika činily 1 867 mil. Kč a čisté pohledávky ke klientům činily 190 717 mil. Kč. Došlo k výraznému poklesu v tvorbě daňově neodčitatelných rezerv o 85,4 % a u tvorby OP k pohledávkám za klienty o 30 % oproti roku 2002.

Největší změny však tento ukazatel zaznamenal v roce 2001, kdy poklesl o polovinu na 2,8 %. Rezervy a opravné položky poklesly o 1 516 mil. Kč, neboť nebyly v tomto roce tvořeny opravné položky na pohledávky za bankami a u tvorby OP ke klientským úvěrům byl pokles o 14,6 % (o 404 312 tis. Kč). Tento velký skok měla za následek na straně poskytnutých úvěrů ke klientům již zmíněná skutečnost, že v roce 2000 nebyly v pohledávkách za klienty zahrnuty pohledávky za Konsolidační agenturou.

Obrázek 7 Vývoj ukazatele kvality aktiv České spořitelny a. s.

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování

3.2.6 Ukazatele bankovní produktivity

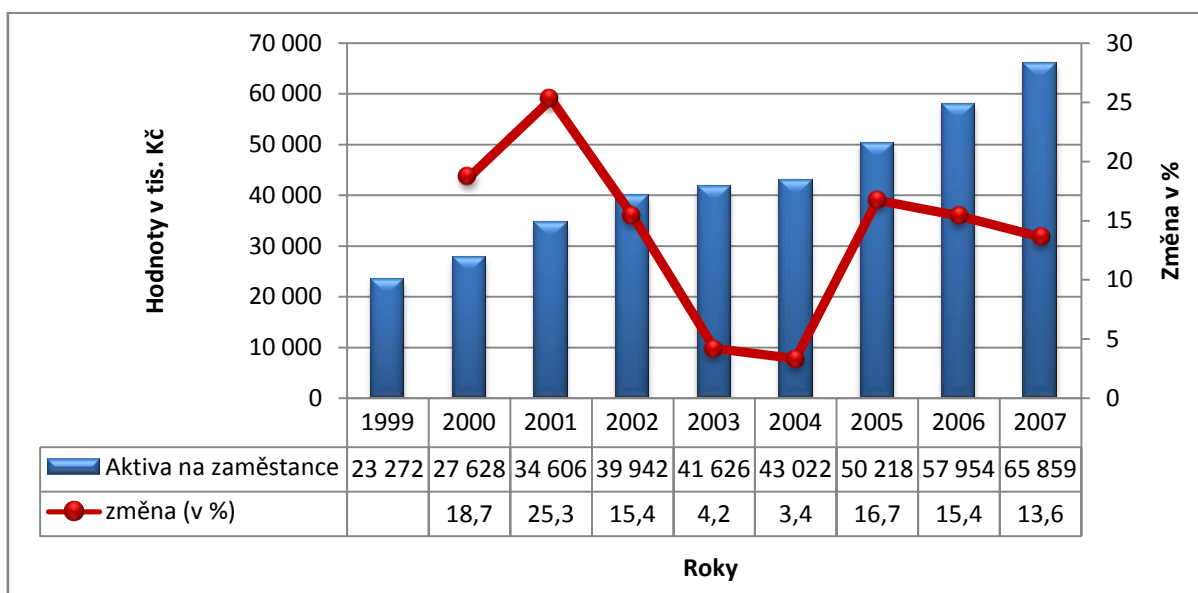
Ukazatele produktivity tvoří v současných konkurenčních podmínkách významnou skupinu v bankovním podnikání.

Při výpočtu ukazatele bankovní produktivity vycházíme ze vzorce č. 13 a 14 podkapitoly 2.5.5.

Na obrázku č. 8 lze vidět, že se produktivita banky měřená velikostí bilanční sumy obhospodařované jedním pracovníkem neustále zvyšuje a na konci roku 2007 dosáhla hodnoty 65 859 tis. Kč, meziročně se zvýšila o 13,6 %.

Aktiva obhospodařovaná jedním pracovníkem⁴⁵ se průměrně zvyšují tempem 13,9 % ročně, neboť na jedné straně dochází k postupnému poklesu počtu zaměstnanců banky průměrným tempem 5,2 % a na straně druhé k postupnému růstu bilanční sumy průměrným tempem 7,8 %.

Největší změny nárůstu ukazatel zaznamenal v roce 2001, kdy se aktiva obhospodařovaná jedním pracovníkem meziročně zvýšila o 25,3 % (o 6 978 tis. Kč). V tomto roce došlo v bance k poklesu o 10,5 % (o 1 518) zaměstnanců a bilanční suma vzrostla o 12,2 % (o 48 727 mil. Kč).

Obrázek 8 Vývoj ukazatele produktivity I České spořitelny a. s.

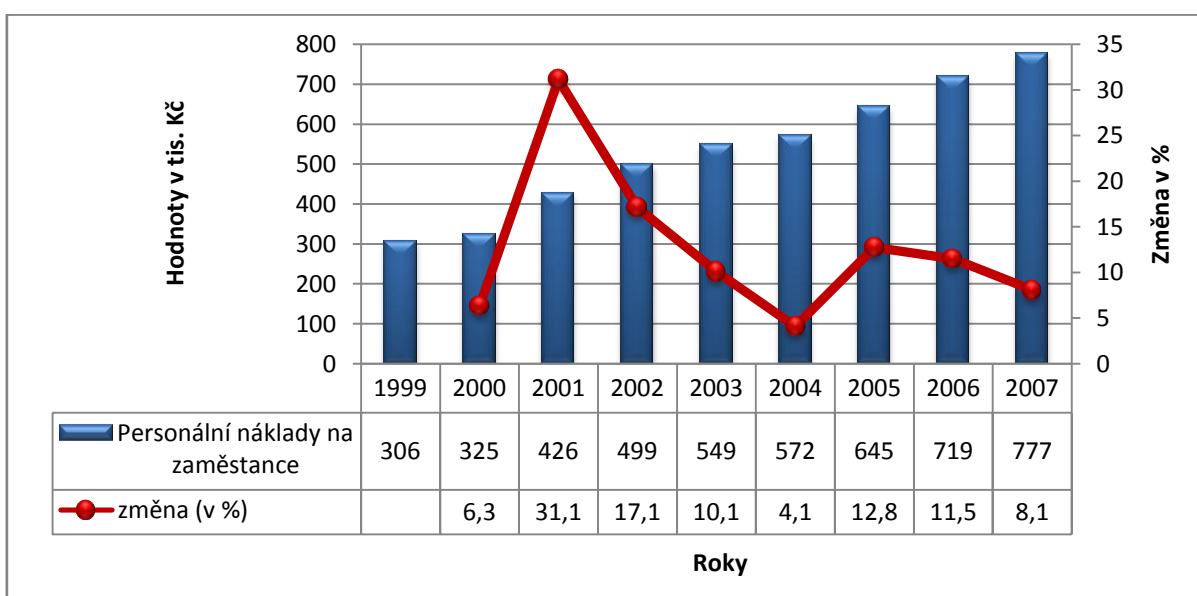
Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování

⁴⁵ Jedná se o průměrný počet zaměstnanců v daném roce přepočtený na celé pracovní úvazky, např. zaměstnanec s polovičním pracovním úvazkem se do celkového počtu zaměstnanců započítává jako ½ zaměstnanec.

Z obrázku č. 9 je zřejmý opět postupný růst personálních nákladů na zaměstnance, který průměrně činil 12,4 % ročně.

I když dochází k postupnému snižování počtu zaměstnanců České spořitelny, personální náklady se navzdory této skutečnosti neustále zvyšují průměrným tempem 4,5 % ročně. Největšího výkyvu ukazatel zaznamenal v roce 2001, kdy personální náklady na jednoho pracovníka vrostly o 31,1 % (o 101 tis. Kč) oproti roku 2000. Bylo to způsobeno především vlivem úprav odměňování pracovníků České spořitelny, k němuž banka přistoupila s ohledem na vývoj trhu pracovních sil.

Personální náklady⁴⁶ představují významnou položku a tvoří v průměru více jak 50 % z celkových správních nákladů. Další významnou složkou ve struktuře správních nákladů jsou náklady především na outsourcing⁴⁷, reklamu, audit a poradenství.

Obrázek 9 Vývoj ukazatele produktivity II České spořitelny a. s.

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování

Můžeme říci, že produktivita roste rychleji (i když ne příliš velkým rozdílem) než nákladovost, což vypovídá o efektivním využívání bankovních zdrojů a dobrém manažerském řízení banky.

⁴⁶ Do personálních nákladů jsou zahrnuty mzdy a platy, příspěvky na sociální zabezpečení a ostatní náklady na zaměstnance.

⁴⁷ Proces, při kterém společnost deleguje vedlejší činnosti a práci ze své interní struktury na externí společnost specializovanou na provádění těchto operací a má vést především ke snížení nákladů.

4 KOMPARACE ČESKÉ SPOŘITELNY S TRHEM

V této části budeme porovnávat výsledky ukazatelů České spořitelny z předešlé kapitoly s celým bankovním sektorem. Tyto ukazatele jsme získali z výročních zpráv o bankovním dohledu České národní banky. „Bankovní dohled“ patří mezi tradiční publikaci ČNB, která přibližuje laické i odborné veřejnosti aktivity ČNB v oblasti bankovní regulace a dohledu v uplynulém roce. Cílem je předat informace o vývoji tuzemského bankovního sektoru, zejména z pohledu jeho finanční situace a podstupovaných rizik.

Česká národní banka pečuje, jako integrovaný orgán regulace a dohledu nad finančním trhem, o stabilitu finančního systému, bezpečný a plynulý rozvoj trhu na základě pravomocí, které jí svěřují zákony České republiky. Stabilní finanční systém je založený na finančně zdravých a prosperujících finančních institucích, které významně přispívají k dlouhodobému růstu ekonomiky a jsou v zájmu podnikatelské sféry i obyvatelstva. Při uplatňování svých pravomocí dbá Česká národní banka nejen na to, aby subjekty, nad nimiž vykonává dohled, dodržovaly příslušné právní předpisy, ale zaměřuje se i na zvýšení transparentnosti, konkurenceschopnosti, důvěryhodnosti ve vztahu k veřejnosti a atraktivity pro podnikání na českém finančním trhu.

4.1 Analýza a hodnocení finanční situace banky

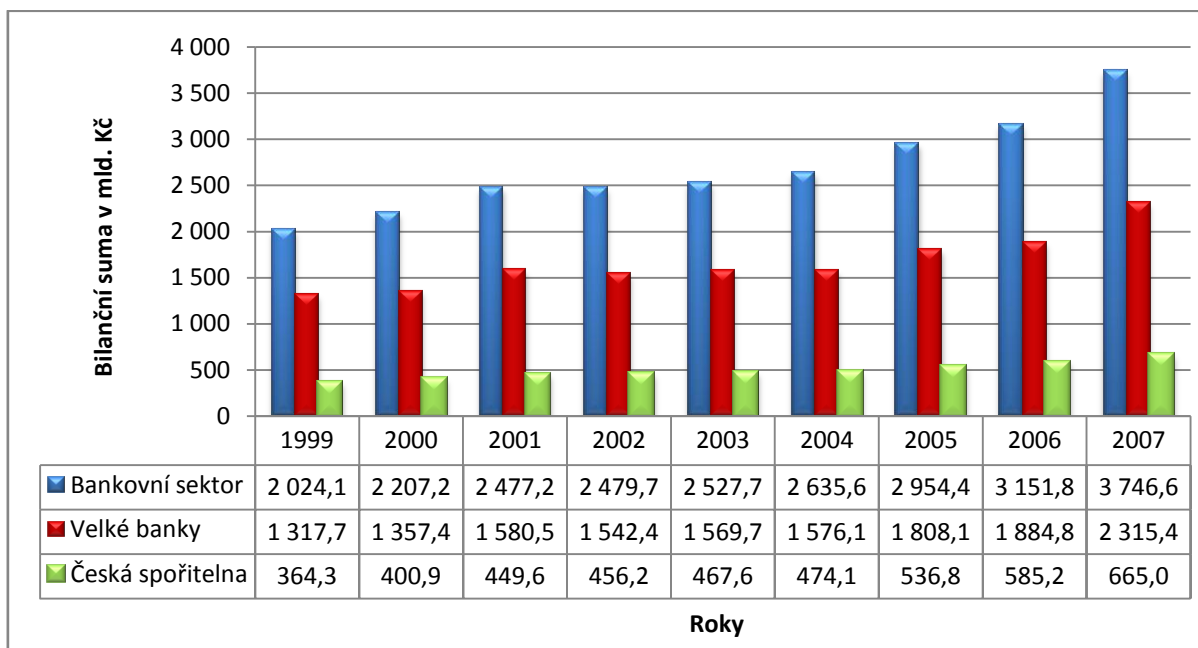
4.1.1 Růst bilanční sumy

Na základě velikosti bilanční sumy je v bankovním sektoru rozhodující skupina čtyř velkých bank, kterou tvoří Česká spořitelna spolu s Československou obchodní bankou (ČSOB), UniCredit Bank Czech Republic a Komerční bankou. Tyto banky s univerzální bankovní licencí poskytují širokou škálu bankovních produktů a služeb. Jejich aktivity jsou orientovány převážně na tuzemský bankovní trh. Cílovým klientským segmentem je podniková klientela a také segment fyzických osob disponující růstovým potenciálem na straně nabídky i poptávky. Stále více se podílejí na financování obchodních aktivit segmentu malých a středních podniků.

Na obrázku č. 10 je znázorněn postupný růst celého bankovního sektoru, skupiny velkých bank a v neposlední řadě České spořitelny a obrázek č. 11 znázorňuje index růstu bilanční sumy. Průměrný růst celého bankovního sektoru za období 1999 – 2007 činil 8 %. Vývoj celkové bilanční sumy bankovního sektoru byl nejvíce ovlivňován skupinou velkých bank,

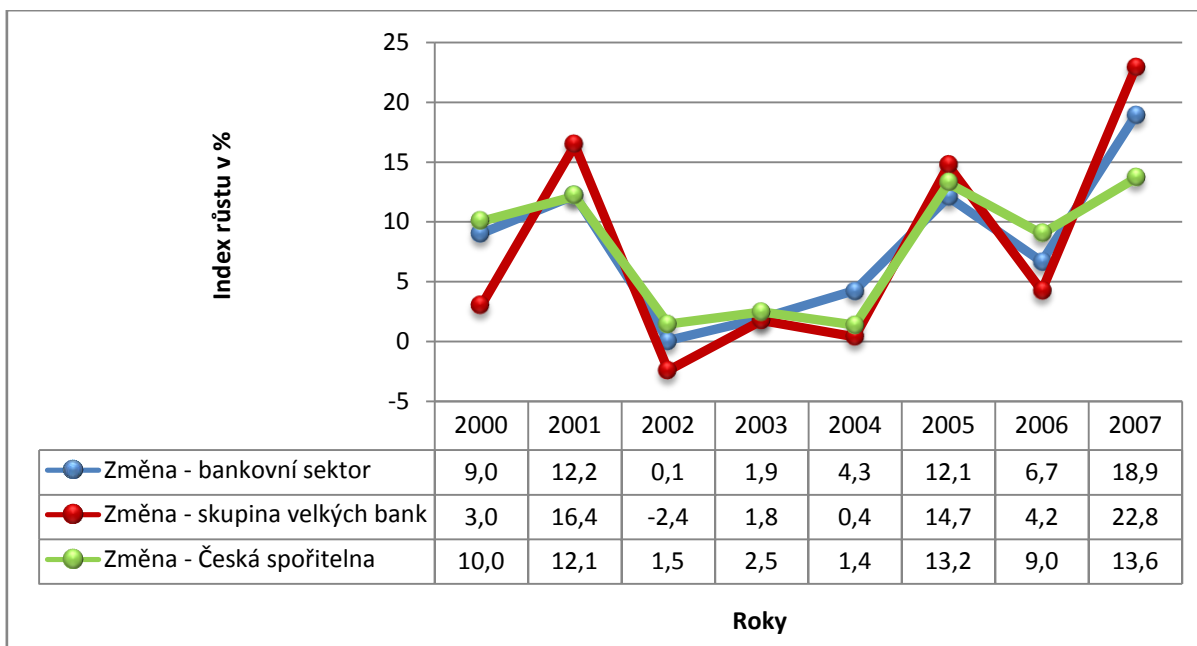
jejichž bilanční aktiva průměrně činila 61,9 % aktiv celého bankovního sektoru. Průměrný růst bilanční sumy velkých bank činil 7,3 %. Aktiva České spořitelny tvořila průměrně 29,3 % aktiv skupiny velkých bank a meziroční průměrný růst aktiv činil 7,8 %. Bilanční suma na konci roku 2007 dosahovala 665 mld. Kč, což činilo 28,7 % bilanční sumy skupiny velkých bank. Z obrázku je zřejmý postupný stabilní růst bilanční sumy České spořitelny, což svědčí o zdravém vývoji banky.

U růstu aktiv skupiny velkých bank došlo především v roce 2002 k poklesu celkové bilanční sumy o 2,4 % (o 38,1 mld. Kč). Tento pokles byl ovlivněn především změnami, ke kterým došlo v oblasti úvěrů, které trvale představují rozhodující část bilanční sumy. Pokles absolutní hodnoty klientských úvěrů byl do značné míry ovlivněn převodem vybraných ohrožených úvěrů mimo bankovní sektor. Tyto mimořádné operace ovlivnily vývoj úvěrů a celkových aktiv ve skupině velkých bank a následně i v celém bankovním sektoru.

Obrázek 10 Vývoj ukazatele bilanční sumy České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999-2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy o bankovním dohledu ČNB za rok 1999-2007, vlastní zpracování

Obrázek 11 Index růstu bilanční sumy České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999-2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy o bankovním dohledu ČNB za rok 1999-2007, vlastní zpracování

4.1.2 Ukazatele struktury bilance

Ukazatele struktury bilance nám pomohou získat celkový rámcový obraz o bilanční rovnováze a podnikatelském zaměření bankovního sektoru a skupiny velkých bank. Po výpočtu těchto ukazatelů je budeme moci porovnat s již zjištěnými skutečnostmi v České spořitelně.

Na obrázku č. 12 je znázorněn podíl čistých úvěrů k aktivům celého bankovního sektoru, skupiny velkých bank a pro možnost porovnání také České spořitelny.

Průměrný růst čistých úvěrů za celý bankovní sektor činil 10,8 % a průměrný růst bilanční sumy tvořil 8 %. U skupiny velkých bank činil průměrný růst čistých úvěrů 7,9 % a průměrný růst bilanční sumy byl 7,3 %. U obou skupin tedy docházelo k rychlejšímu růstu čistých úvěrů nežli bilanční sumy. Dochází ke zvyšování obchodních aktivit celého bankovního sektoru. Významně se na nich podílí zvýšená intenzita při poskytování bankovních úvěrů, zejména úvěry do sektoru domácností. K vysokým tempům růstu přispívají dynamickým vývojem hypoteční úvěry, resp. úvěry poskytované na bytové účely.

Jak již bylo řečeno, podíl čistých úvěrů poskytnutých klientům Českou spořitelnou se každým rokem zvyšuje určitým stabilním tempem a průměrně tvoří 40,1 % aktiv. U bankovního sektoru a skupiny velkých bank však dochází k mírným výkyvům.

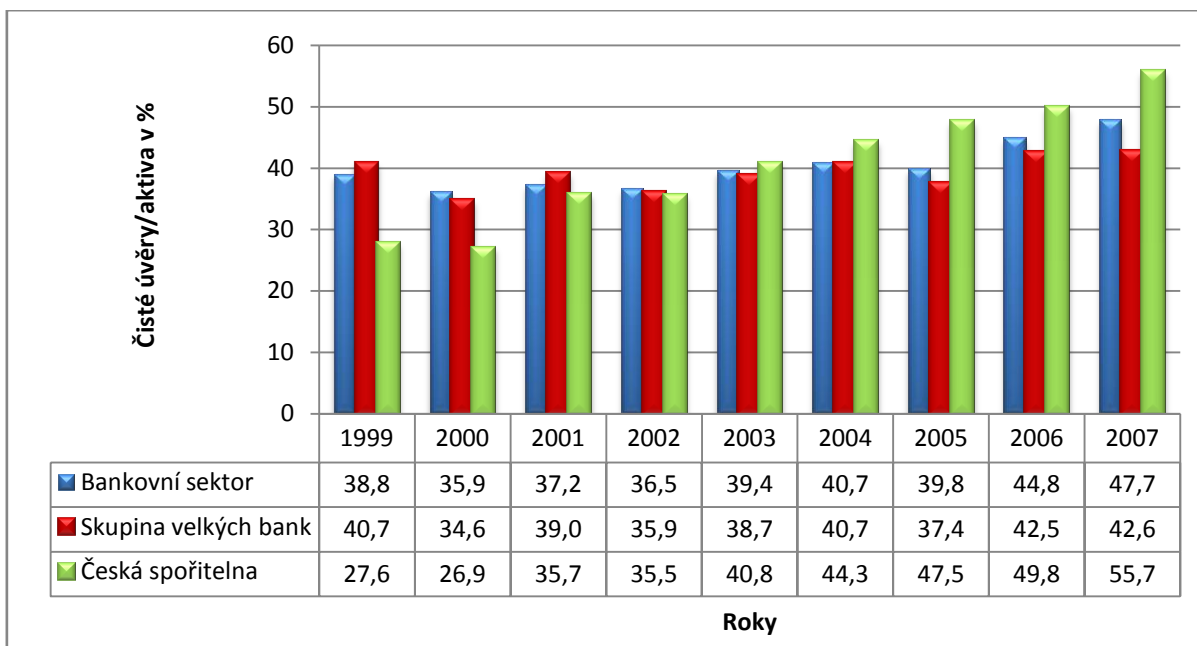
Nejnižších hodnot dosáhl ukazatel podílu čistých úvěrů k aktivům v roce 2000 u všech tří skupin. Nízká úvěrová aktivita byla způsobena nepříznivým vývojem ekonomiky v letech 1998 a 1999, kdy banky nenacházely dostatek úvěruschopných projektů, které by byly ochotny financovat při dodržení zásad obezřetnosti, které se u většiny bank výrazně posílily. Nízká intenzita růstu objemu úvěrů byla způsobena důsledkem absolutního poklesu ve skupině velkých bank o 12,3 %, které však stále poskytují rozhodující podíl úvěrů (v roce 2000 činily 60 % z celkového objemu úvěrů). Česká spořitelna se v tomto roce na celkových klientských úvěrech skupiny velkých bank podílela 22,9 %.

V roce 2002 došlo k poklesu klientských úvěrů ve skupině velkých bank o 10,2 % (o 62 875 mil. Kč) a tím také došlo k poklesu čistých úvěrů v celém bankovním sektoru o 1,9 % (o 17 400 mil. Kč). Na této situaci se významně podílely dva faktory. Růst v této skupině byl v roce 2001 ovlivněn transformací Konsolidační banky na nebankovní agenturu, což způsobilo jednorázovou transformaci všech úvěrů, které byly poskytnuty původní bance, na klientské úvěry. V roce 2002 lze pokles úvěrové emise připsat na vrub převodům úvěrů z Československé obchodní banky do České konsolidační agentury, přičemž se jednalo především o úvěry, které převzala ČSOB v rámci portfolia bývalé Investiční a Poštovní banky.

Čisté úvěry vydávané Českou spořitelnou se průměrně podílely 30,1 % na klientských úvěrech skupiny velkých bank. Na konci roku 2007 tvořil poměr čistých úvěrů České spořitelny 37,5 % z celkových úvěrů skupiny velkých bank, což svědčí o velmi dobré pozici České spořitelny ve skupině velkých bank.

Dochází k častějšímu zadlužování domácností a to především stále větším počtem vydávaných úvěrů na bydlení. Mezi hlavní příčiny úvěrové expanze patří příznivý vývoj úrokových sazeb, snaha o využití její nízké úrovně, preferování bydlení v bytech a domech v osobním vlastnictví před nájemním bydlením. Také zde hraje významnou roli přetrvávající silná poptávka generace „baby boomu“ ze 70 let minulého století, nastupující období zkvalitňování bytových podmínek. Dalším vlivem je přetrvávající značná rozvodovost a obliba „single“ bydlení.

V posledních pár letech začaly tvořit druhou nejvýznamnější složku ve struktuře aktiv bankovního sektoru cenné papíry, jejichž podíl na bilanční sumě v průměru překračuje hranici 20 %.

Obrázek 12 Vývoj ukazatele struktury bilance banky I České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy ČNB o bankovním dohledu za rok 1999 – 2007, vlastní zpracování

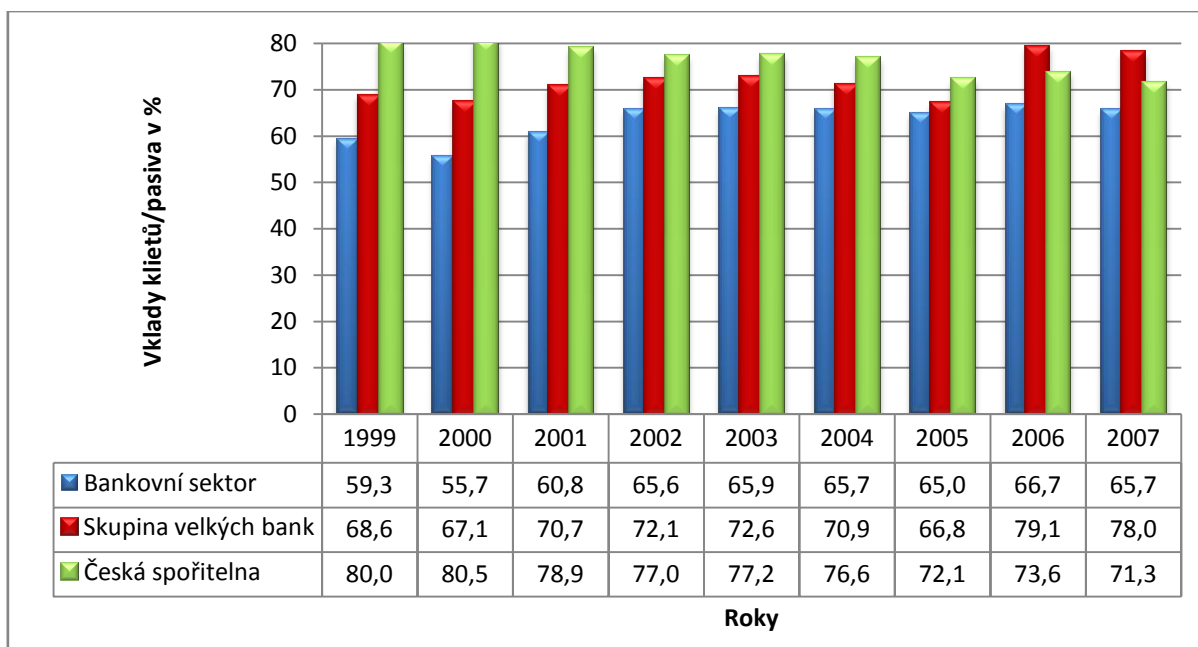
Na obrázku č. 13 je znázorněn podíl klientských vkladů k pasívům opět celého bankovního sektoru, skupiny velkých bank a v neposlední řadě České spořitelny.

Průměrný růst klientských vkladů za celý bankovní sektor činil 9,8 % a průměrný růst bilanční sumy byl 8 %. U skupiny velkých bank činil průměrný růst závazků ke klientům 8,6 % a průměrný růst bilanční sumy byl 7,3 %. Pouze u České spořitelny rostly klientské vklady pomalejším tempem než bilanční suma a podíl těchto dvou složek se snižuje. Dochází tedy k opačnému trendu než v celém bankovním sektoru a u skupiny velkých bank, kde je tendence růstu poměru tohoto ukazatele.

Oblast primárních klientských vkladů je jednou z těch oblastí, kde se projevují důsledky poklesu zprostředkování finančních služeb bankami ve prospěch nových forem, jako je penzijní připojištění, životní pojištění, kolektivní investování apod. I přes tento relativně nový, protisměrně působící trend, primární vklady bank ve svém celku rostou.

Banky, tvořící bankovní sektor, jsou financovány také ze sekundárních zdrojů. Stupeň financování jednotlivých bank prostřednictvím mezibankovního trhu závisí nejen na jejich potřebě doplňovat své zdroje, ale rovněž na možnostech dané zdroje získat. Závazky vůči jiným bankám jsou po vkladech klientů druhou nejvýznamnější složkou cizích zdrojů. Skupina velkých bank není závislá na doplňování zdrojů prostřednictvím mezibankovního

trhu, neboť jako celek, tak i jednotlivé banky mají k dispozici rozsáhlé pobočkové sítě, jejichž prostřednictvím získávají dostatečné objemy zdrojů přímo od svých klientů ve formě klientských depozit. Přes tuto skutečnost však Česká spořitelna získává zdroje pro svá financování i z jiných forem a to především z emisí dluhopisů.

Obrázek 13 Vývoj ukazatele struktury bilance banky II České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy ČNB o bankovním dohledu za rok 1999 – 2007, vlastní zpracování

4.1.3 Ukazatele bankovní rentability

Ukazatelé bankovní rentability tvoří nedílnou část přehledu o ekonomických ukazatelích každé banky a celého bankovního sektoru. Ve většině případů jsou zveřejňovány v základním členění ROE a ROA. Pro potřeby naší analýzy však byly přepočítány na průměrné ukazatele znázorňující rentabilitu průměrného kapitálu ROAE a rentabilitu průměrných aktiv ROAA, neboť lépe odrážejí hospodaření banky.

Na obrázku č. 14 je znázorněn vývoj ukazatele ROAE pouze za Českou spořitelnu a celý bankovní sektor. ČNB zveřejňuje rentabilitu kapitálu Tier 1 (ROE) za celý sektor i skupinu velkých bank. Pro možné porovnání s ukazatelem ROAE České spořitelny musí být zachován stejný metodický postup. ČNB však již nezveřejňuje vlastní kapitál za skupinu velkých bank, a proto v naší analýze s ní nebude dále počítáno.

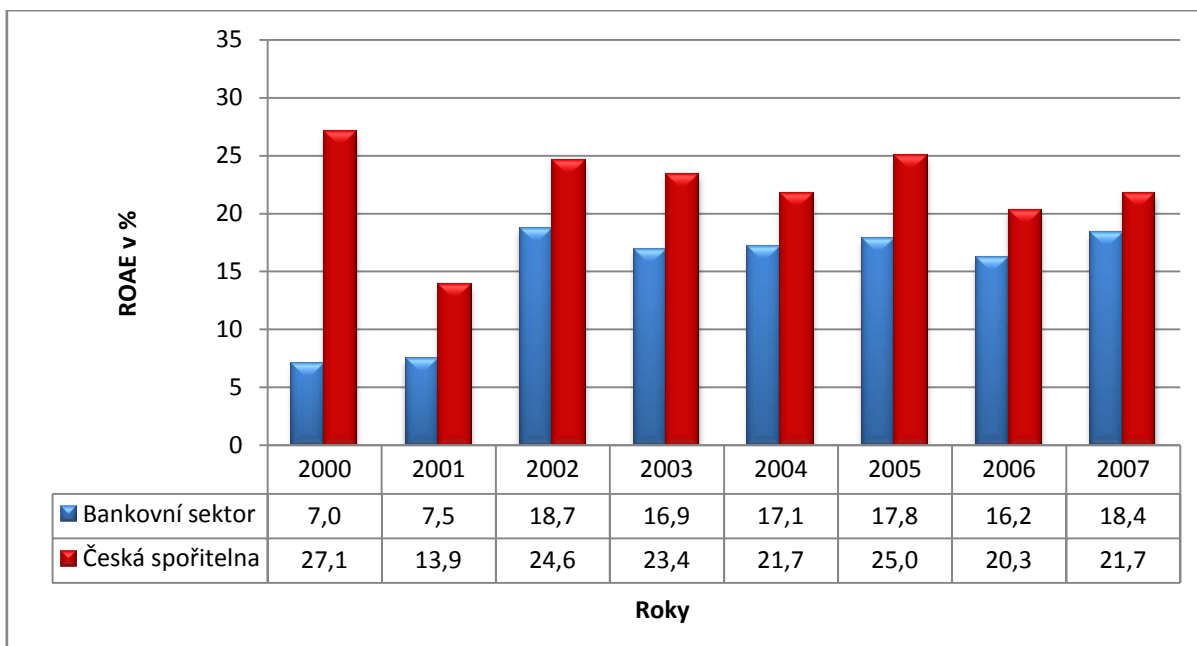
Pro lepší vypovídací schopnost je opět z grafu vynechán rok 1999, neboť v tomto roce jak Česká spořitelna, tak celý bankovní sektor vykazovaly zápornou hodnotu čistého zisku po zdanění. I když koncem roku se objevovaly určité signály oživení ekonomiky, pro rozhodující část roku byla charakteristická přetrvávající recese ekonomiky s odpovídajícím dopadem do podnikatelské sféry a tím i do činnosti podnikatelského sektoru.

Z grafu je zřejmé, že Česká spořitelna dokáže efektivněji zhodnotit vložené prostředky svými akcionáři nežli celý bankovní sektor. Průměrný růst ukazatele ROAE za celý bankovní sektor od roku 2000 do roku 2007 činil 14,9 % a u České spořitelny tvořil 22,2 %.

V roce 2000 dosáhla Česká spořitelna nejvyšší hodnoty ukazatele ROAE za celé období, bankovní sektor naproti tomu zaznamenal nejnižší pokles tohoto ukazatele. U obou skupin hrálo významnou roli dosažení po dvou letech kladného hospodářského výsledku především díky metodické změně účtování odložené daně, pozitivním vývojem všeobecných správních nákladů a u bankovního sektoru především nižší tvorbou rezerv a opravných položek. Tento na první pohled velký rozdíl mezi oběma skupinami byl způsoben především tím, že k největší změně v ziskovosti došlo právě u skupiny velkých bank, do které patří i Česká spořitelna. Naopak skupina malých bank vykazovala nadále mírnou ztrátu, což se projevilo ve zpomalení růstu čistého zisku v celém bankovním sektoru.

V bankovním sektoru docházelo díky růstu čistého zisku a posilování vlastního kapitálu k postupnému zvyšování ukazatele rentability, avšak v závislosti na tom, zda v daném roce rostl rychleji právě čistý zisk nebo vlastní kapitál.

U České spořitelny také docházelo k posilování vlastního kapitálu, ale u čistého zisku došlo ve dvou letech poklesu. Největší pokles byl zaznamenán v roce 2001, kdy čistý zisk poklesl o 37,6 % (o 1 826 mil. Kč), díky již zmíněnému zaúčtování odložené daně v roce 2000. Další pokles se stal v roce 2006, kdy čistý zisk se snížil již pouze o 8,4 % (o 820 mil. Kč) především kvůli zvýšení položky rezervy a opravné položky na úvěrová rizika téměř o 338 % (o 1 209 mil. Kč) oproti roku 2005.

Obrázek 14 Vývoj ukazatele ROAE České spořitelny a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy ČNB o bankovním dohledu za rok 1999 – 2007, vlastní zpracování

Z obrázku č. 15 je zřejmé, že ukazatel ROAA vykazoval v roce 1999 zápornou hodnotu jak u celého bankovního sektoru a skupiny velkých bank, tak také u České spořitelny. Stejně jako Česká spořitelna, tak i bankovní sektor hospodařily v tomto roce se ztrátou, která dosáhla částky 5,6 mld. Kč. Kladný hospodářský výsledek však vykázaly zahraniční banky (1,8 mld. Kč) a specializované banky včetně stavebních spořitelen (1,9 mld. Kč). Naopak skupina velkých bank hospodařila se ztrátou ve výši 7,9 mld. Kč. Rovněž v tomto roce zaznamenaly ztrátu malé banky a pobočky zahraničních bank.

Průměrná míra zhodnocení bankovních aktiv v období 2000 – 2007 činila za celý bankovní sektor 1,1 %. Hodnota se nachází těsně nad hodnotou 1 %, což je mezinárodně uznávaná jako dobrá úroveň tohoto ukazatele.

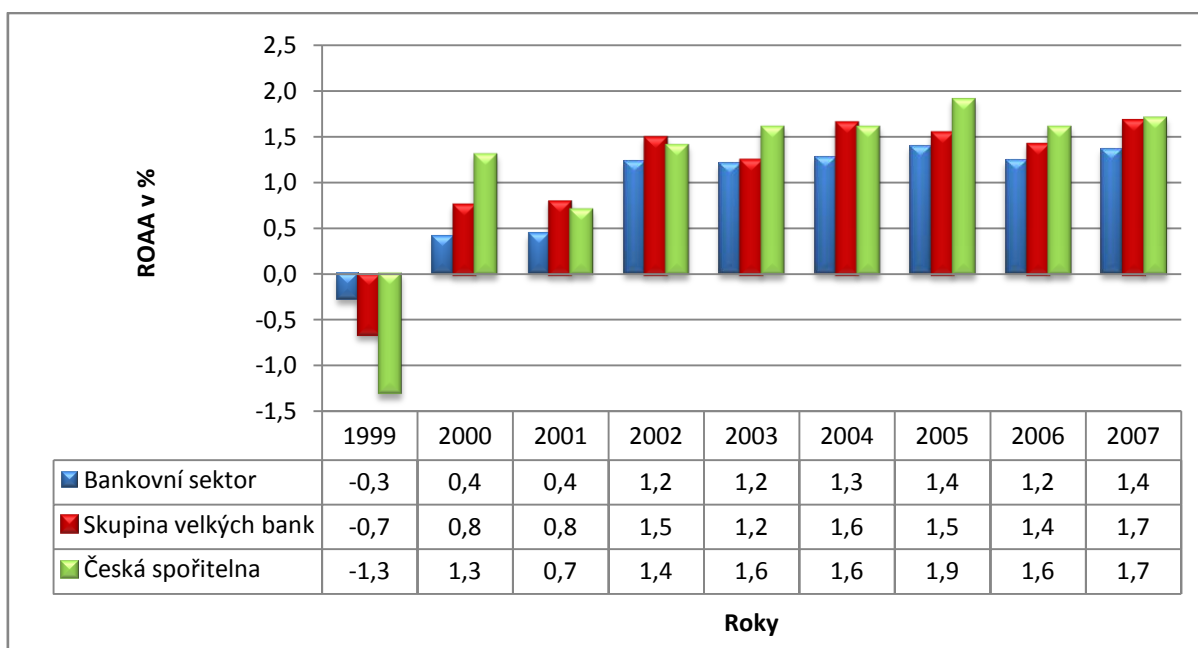
Skupina velkých bank zhodnocuje svá bankovní aktiva od roku 2000 průměrným tempem 1,3 %, což svědčí o dobré návratnosti aktiv. Nejlépe svá aktiva však zhodnocuje Česká spořitelna průměrnou mírou 1,5 %.

Největší změny ukazatel zaznamenal, stejně jako u České spořitelny, v roce 2002, kdy hodnota ukazatele ROAA za celý bankovní sektor vzrostla z 0,4 % na 1,2 %. Čistý zisk dosáhl částky 30,4 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 66,2 %. Výsledná hodnota čistého zisku je závislá především na zisku z finanční činnosti, správních nákladech a čisté tvorbě opravných položek a rezerv. Do tvorby čistého zisku rovněž vstupují ostatní provozní

a mimořádné výnosy a náklady na daň z příjmů. Bankovní sektor zaplatil za daň z příjmů více než dvojnásobek daně roku 2001 a to v hodnotě 11,5 mld. Kč.

Pokud zhodnotíme vývoj ukazatele ROAA podle doporučených hodnot, které ve své knize uvádí Hrdý, dostaneme tyto výsledné pozice návratnosti aktiv. Za celou dobu zkoumaného období se ukazatel ROAA v celém bankovním sektoru pohyboval spíše ve středních hodnotách, tedy v pásmu, ve kterém je návratnost investic považována za dobrou. Skupina velkých bank na tom byla již o poznání lépe a pohybovala se v pásmu velmi dobré návratnosti aktiv. Pouze Česká spořitelna vykázala hodnotu ukazatele ROAA, kde je možné považovat zhodnocení aktiv za excelentní. Roku 2005 dosáhl ukazatel ROAA hodnoty 1,9 %, což bylo způsobeno především nárůstem čistého zisku téměř o 30 % (o 2 231 mil. Kč) oproti roku 2004.

Česká spořitelna dokáže hospodařit se svými aktivy a efektivně je využít k tvorbě svého zisku.

Obrázek 15 Vývoj ukazatele ROAA České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy ČNB o bankovním dohledu za rok 1999 – 2007, vlastní zpracování

4.1.4 Ukazatele bankovní likvidity

Bankovní sektor, resp. jednotlivé banky jsou ohroženy rizikem ztráty likvidity, pokud nejsou schopny plnit finanční závazky v souladu s jejich splatností. Nedostatek disponibilních likvidních aktiv může mít za následek ztráty, které jsou spojené s mimořádnými náklady na zajištění těchto zdrojů. Banka by také měla být schopná si zajistit v případě potřeby dostatek likvidních zdrojů formou úvěru nebo operacemi na mezibankovním trhu na pokrytí splatných závazků.

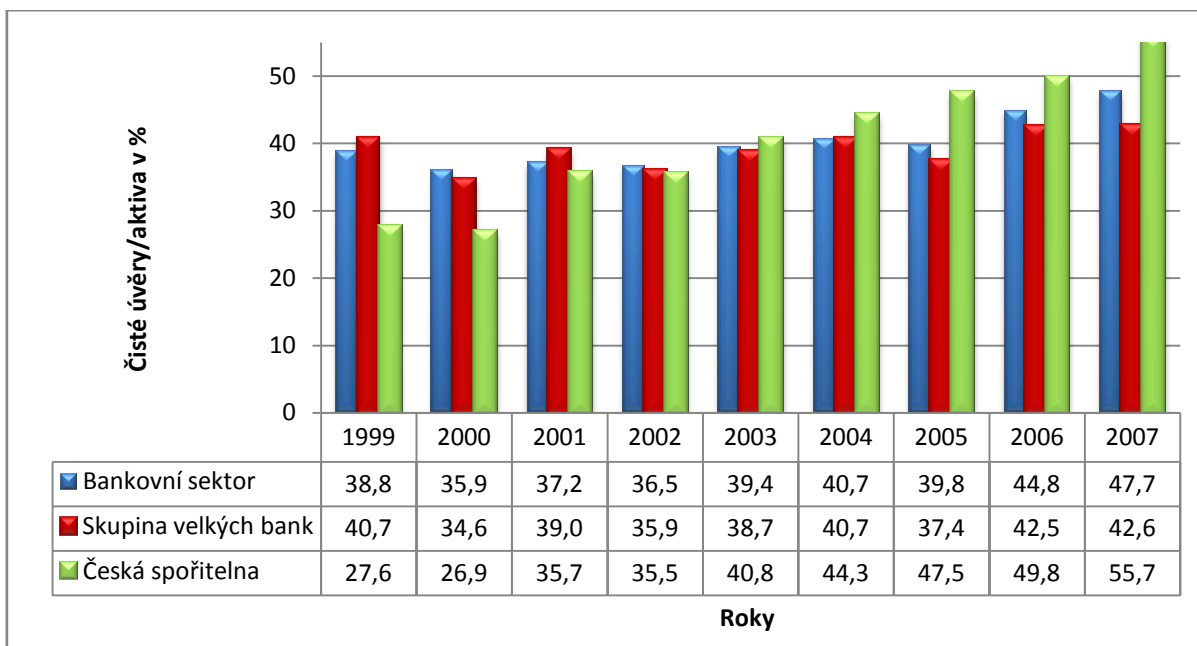
Hlavním cílem všech bank by mělo být dosahování vyvážené rentability, která zaručí dostatečné zhodnocení prostředků a zároveň schopnost dostát svých závazků.

Tuzemský bankovní sektor disponuje s dostatečnými likvidními zdroji, a to i přes mírné zhoršení některých dílčích ukazatelů likvidity. Projevy likvidní krize v důsledku nedostatečné likvidity, jak tomu bylo v některých evropských zemích, nebyly v tuzemsku monitorovány. Pro zpracování naší analýzy je v důsledku dostupnosti veřejně přístupných informací použit nepřímý ukazatel znázorňující podíl úvěrů poskytnutých klientům k celkovým aktivům.

V bankovním sektoru tvoří úvěry poskytnuté klientům za sledované období průměrně 40,0 % aktiv. U skupiny velkých bank tento poměr činí 39,1 % a úvěry poskytované Českou spořitelnou tvoří průměrně 40,1 % celkových aktiv. Z těchto poznatků je zřejmé, že všechny tři skupiny vykazují nadměrnou likviditu, která bude mít s největší pravděpodobností nepříznivý vliv na její ziskovost.

Z obrázku č. 16 je zřejmý postupný trend růstu tohoto ukazatele především v bankovním sektoru a u České spořitelny. Baboušek ve své publikaci uvádí interval 45 až 65 %, v němž ukazatel dosahuje optimálních hodnot. Na konci roku 2007 tuto hodnotu splňuje bankovní sektor spolu s Českou spořitelnou. Skupina velkých bank však zaostává za Českou spořitelnou, z čehož je možné usoudit velmi dobré postavení banky v oblasti likvidity v porovnání s ostatními velkými bankami.

Česka spořitelna se postupem let dostala do pozice, kdy je dostatečně likvidní a zároveň zisková. Banka průměrem podílu čistých úvěrů k aktivům kopíruje průměr celého bankovního sektoru. Z grafu je však zřejmý značný rozdíl těchto hodnot na počátku období a na konci roku 2007, kdy podíl čistých úvěrů k aktivům České spořitelny významně převyšuje tento poměr celého bankovního sektoru.

Obrázek 16 Vývoj ukazatele likvidity České spořitelny, skupiny velkých bank a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy ČNB o bankovním dohledu za rok 1999 – 2007, vlastní zpracování

4.1.5 Ukazatele kvality bankovních aktiv

V bankovním sektoru bylo vždy nejvýznamnějším druhem podstupovaného rizika úvěrové riziko, proto je pozornost cíleně věnována na zlepšení kvality úvěrového portfolia. Potencionální ztráty plynoucí z úvěrového portfolia kryjí banky především tvorbou opravných položek. Dříve docházelo k očišťování bankovních aktiv vyváděním špatných úvěrů mimo bankovní sektor za účinné pomoci státu v souvislosti s prodejem státních podílů ve velkých českých bankách, stejně tak tomu bylo u České spořitelny. V současnosti banky eliminují tvorbu rezerv a OP zvýšením obezřetnosti při posuzování úvěrových obchodů.

Při zpracování ukazatele kvality bankovních aktiv je kvůli omezenosti veřejně přístupných informací použit ukazatel znázorňující poměr tvorby rezerv a OP k poskytnutým úvěrům k objemu celkových úvěrů poskytnutých klientům za celý bankovní sektor v porovnání s Českou spořitelnou.

Tvorba rezerv a opravných položek na úvěrová rizika tvořila průměrně za sledované období v celém bankovním sektoru 5,7 % objemu úvěrů poskytnutých klientům, u České spořitelny tato tvorba rezerv a OP představovala průměrně 2,6 % objemu úvěrů poskytnutých klientům. Znamená to tedy, Česká spořitelna tvořila průměrně méně rezerv a OP na úvěry poskytnuté klientům oproti celému bankovnímu trhu.

Z obrázku č. 17 je zřejmý významný pokles tohoto ukazatele u obou skupin, což je dobrým signálem, neboť dochází ke zlepšení úvěrového portfolia jak v celém bankovním sektoru, tak v České spořitelně.

V celém bankovním sektoru docházelo od roku 1999 do roku 2007 k postupnému snižování tvorby rezerv a opravných položek na úvěrová rizika průměrným tempem 35,5 %. Nejnižší potřeba tvorby rezerv a OP byla v roce 2005, kdy banky vykázaly nejnižší objem klasifikovaných úvěrů. Od roku 2006 se opět začala tvorba rezerv a OP zvyšovat díky větší tvorbě klasifikovaných úvěrů. Naprostou většinu z celkového přírůstku klasifikovaných úvěrů představuje zvýšení nejméně rizikové kategorie, kterou jsou sledované úvěry.

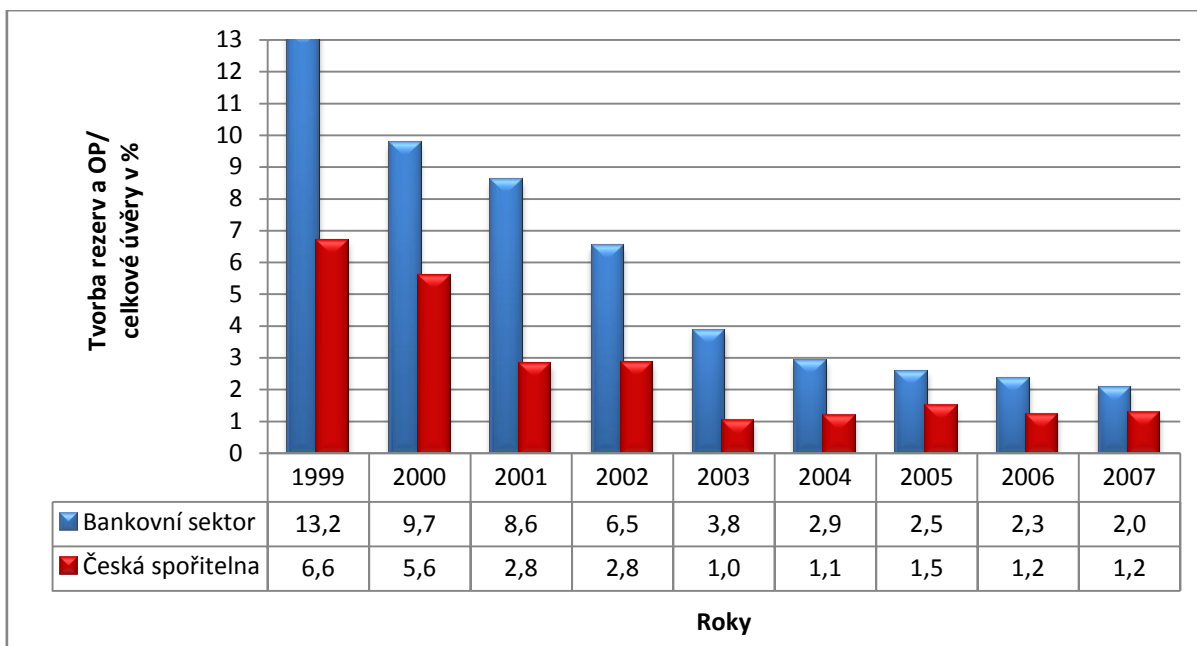
Od roku 2005 došlo také k nové metodice ohledně posuzování typu úvěrů. Banky mohou nově pro určité typy úvěrů (zejména v oblasti retailového bankovníctví) používat při tvorbě opravných položek portfoliový přístup⁴⁸.

Banky věnují řízení úvěrového rizika stále větší pozornost. Uplatňují dokonalejší systém poskytování úvěrů, objektivně posuzují bonitu⁴⁹ klienta, sledují jeho rizikový profil, oddělují neslučitelné funkce a omezují subjektivitu při posuzování jednotlivých úvěrových operací apod. Vytvořily funkční systém měření a sledování úvěrového rizika, mají stanoveny limity vztahující se na dané typy úvěrových operací, pravidelně analyzují a vyhodnocují kvalitu svých úvěrových portfolií. Také došlo ke změně struktury úvěrového portfolia ve prospěch úvěrů poskytovaných obyvatelstvu s převahou úvěrů na bydlení, neboť je spojen, vedle kvalitního zajištění, s nižší rizikovostí. Běžným podpůrným nástrojem bank pro hodnocení bonity klienta se stalo využívání dat Centrálního registru úvěrů a dalších nezávislých registrů úvěrů.

---

⁴⁸ Blíže viz opatření ČNB č. 9/2002, kterým se stanoví pravidla pro posuzování pohledávek z finančních činností, tvorbu opravných položek a rezerv a pravidla pro nabývání některých druhů aktiv, v platném znění.

⁴⁹ Bonitou klienta se rozumí souhrnné označení pro kvalitu právních, finančních a ekonomických charakteristik klienta, které jsou důležitými indikátory jeho schopnosti a ochoty splnit závazek vůči bance.

Obrázek 17 Vývoj ukazatele kvality bankovních aktiv České spořitelny a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy ČNB o bankovním dohledu za rok 1999 – 2007, vlastní zpracování

4.1.6 Ukazatele bankovní produktivity

Ukazatele bankovní produktivity hrají v současné době významnou roli při určení konkurenceschopnosti banky a vývoj těchto ukazatelů indikuje efektivnost využití bankovních zdrojů.

Kvůli dostupnosti veřejně přístupných informací porovnáváme ukazatele bankovní produktivity pouze s celým bankovním sektorem.

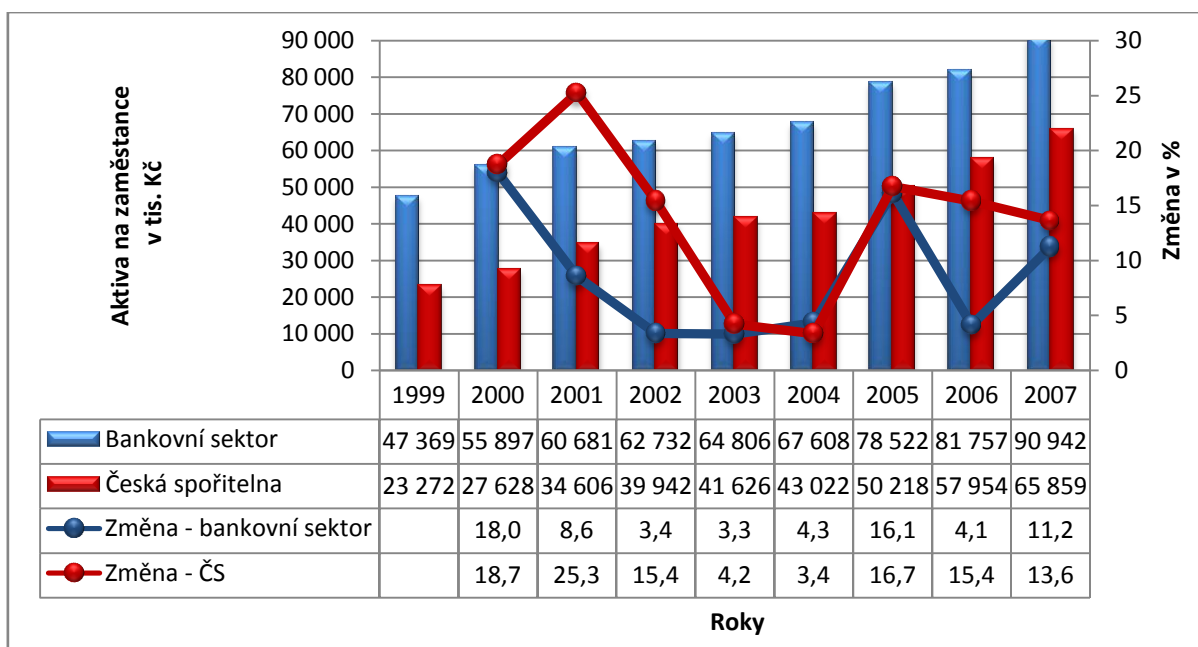
Na obrázku č. 18 je znázorněn ukazatel produktivity vyjadřující velikost bilanční sumy obhospodařované jedním pracovníkem. Produktivita za celý bankovní sektor má za celé sledované období vzestupnou tendenci (v důsledku paralelního růstu bilanční sumy bankovního sektoru a poklesem počtu zaměstnanců) a průměrný meziroční růst aktiv činí 8,5 % na jednoho pracovníka. Na konci roku 2007 obhospodařoval jeden bankovní pracovník v průměru 90 942 tis. Kč aktiv. Ve srovnání s koncem roku 2006 se hodnota zvýšila o 9 185 tis. Kč, resp. o 11,2 % na jednoho pracovníka. Tento růst je z podstatné části důsledkem zvyšování výkonu bankovního sektoru.

Od roku 1999 docházelo k postupnému snižování počtu zaměstnanců v celém bankovním sektoru průměrným tempem 2,2 % ročně. Největší redukce byla zaznamenána u skupiny velkých bank. Ve středních a malých bankách, ve stavebních spořitelnách se počty

pracovníků naopak mírně zvyšovaly. V roce 2006 se počet zaměstnanců začal poprvé zvyšovat. Poprvé od roku 1998 tak bankovní sektor vykázal meziroční nárůst zaměstnanců. Na konci roku 2007 bylo v bankovním sektoru zaměstnáno 41 207 osob, to je o 2 975 osob více než v roce předešlém. Meziroční tempo růstu počtu zaměstnanců tuzemského bankovního sektoru ve výši 7,8 % bylo ve srovnání s růstem bilanční sumy sektoru ve stejném období méně než poloviční.

U České spořitelny se tento trend ve zvyšování počtu zaměstnanců od roku 2006 neprojevil a docházelo zde k poklesu pracovníků za celé sledované období průměrným tempem 5,2 %, neboť jak již bylo řečeno, za růstem počtu pracovníků v celém bankovním sektoru mohou především střední a malé banky a pobočky zahraničních bank. U skupiny velkých bank jako celku docházelo stále ke snižování počtu zaměstnanců. Velké banky dávají přednost moderní komunikaci se zákazníkem, ke které není potřeba přítomnost fyzické osoby.

Klienti banky využívají stále více možností obsluhy svých účtů bez nutnosti návštěvy tradičních kamenných poboček. K tomu přispívají všechny formy elektronického bankovníctví, umožňující přístup k účtu a bankovním produktům prostřednictvím platební karty, telefonu, počítače a internetu. Přesto nesmíme opomíjet přetrvávající konzervatismus české populace, kdy je návštěva kamenné banky a osobní pohovor s bankéřem určitou „jistotou“, především při vyřizování investice, hypotéky či složitějších bankovních operací.

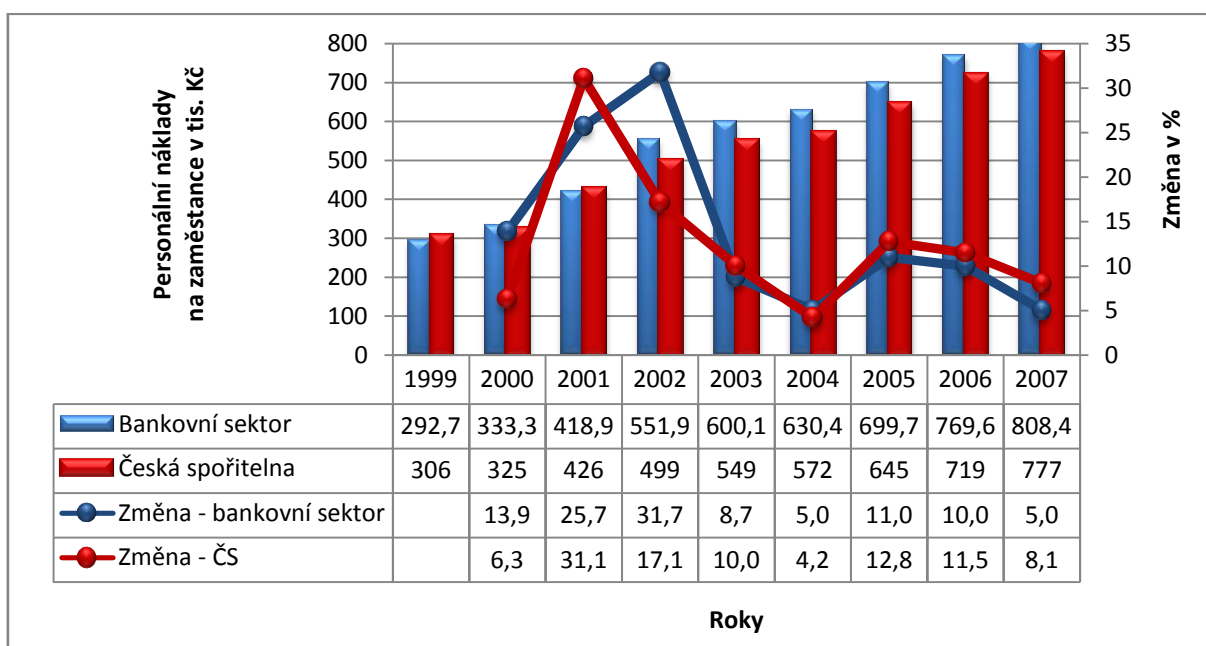
Obrázek 18 Vývoj ukazatele bankovní produktivity I České spořitelny a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy ČNB o bankovním dohledu za rok 1999 – 2007, vlastní zpracování

Na obrázku č. 19 je znázorněn ukazatel produktivity vyjadřující velikost personálních nákladů připadající na jednoho zaměstnance banky. I tento ukazatel produktivity má vzestupnou tendenci u celého bankovního sektoru, tak také u České spořitelny. Křivka ukazatele České spořitelny ke konci období téměř kopíruje trend celého bankovního sektoru.

V celém bankovním sektoru činí průměrný meziroční růst personálních nákladů 13,5 % na jednoho zaměstnance, u České spořitelny rostly personální náklady na jednoho zaměstnance tempem 12,4 % ročně. Na konci roku 2007 činily průměrné personální náklady za celý bankovní sektor na jednoho zaměstnance 808,4 tis. Kč a v České spořitelně tvořily personální náklady na jednoho zaměstnance 777 tis. Kč.

Personální náklady jsou v bankovním sektoru podstatnou nákladovou položkou a v průměru přesahují 50 % z celkových správních nákladů. Druhou významnou položku zaujímají ostatní náklady, zejména náklady na reklamu, poradenství, informační technologie atd.

Obrázek 19 Vývoj ukazatele bankovní produktivity II České spořitelny a bankovního sektoru

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny za roky 1999 – 2007, vlastní zpracování, Výroční zprávy ČNB o bankovním dohledu za rok 1999 – 2007, vlastní zpracování

Můžeme říci, že u České spořitelny roste produktivita rychleji než nákladovost, což vypovídá o dobrých manažerských schopnostech banky. V celém bankovním sektoru je však situace opačná, nákladovost zde roste rychlejším tempem než produktivita.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo provedení finanční analýzy České spořitelny a její komparace s trhem.

Nejprve byla charakterizována banka spolu se základními funkcemi a byl vymezen český bankovní trh. Dále bylo nutné definovat finanční analýzu v obecné rovině a vymežit její specifika v bankovníctví. Na závěr byly vybrány a specifikovány vhodné ukazatele finanční analýzy banky.

Nejprve jsme hodnotili finanční situaci České spořitelny pomocí růstu bilanční sumy. Česká spořitelna vykázala za sledované období stabilní postupný růst bilanční sumy, což vypovídá o jejím zdravém vývoji. S průměrným růstem aktiv věrně kopírovala růst bilanční sumy celého bankovního sektoru. Její bilanční suma také tvoří velkou část bilanční sumy skupiny velkých bank.

Při výpočtu ukazatele struktury bilance jsme jednak zjišťovali poměr čistých úvěrů k aktivům a podíl vkladů klientů k pasivům. U všech třech skupin rostly rychleji čisté úvěry než bilanční suma. Docházelo ke zvyšování obchodních aktivit především poskytováním bankovních úvěrů, zejména úvěrů do sektoru domácností. České domácnosti se stále častěji zadlužují především pomocí vydaných hypotečních úvěrů na pořízení vlastního bydlení. Při výpočtu poměru klientských vkladů k pasivům jsme zjistili, že pouze u České spořitelny rostly klientské vklady pomaleji než bilanční suma a došlo k poklesu tohoto ukazatele, neboť veřejnost stále častěji ukládá své finanční prostředky do stavebních spořitelen, otevřených podílových fondů a penzijních fondů. Začala proto získávat zdroje pro svá financování např. z emisí dluhopisů. U skupiny velkých bank a celého bankovního sektoru byl tento trend však opačný a klientské vklady rostly rychleji oproti bilanční sumě. Můžeme konstatovat, že české banky jsou v dobré kondici, neboť mají převis vkladů nad úvěry, na rozdíl od zahraničních protějšků.

Při výpočtu ukazatele ROAE bylo zjištěno, že Česká spořitelna dokáže efektivněji zhodnotit vložené prostředky svými akcionáři oproti celému bankovnímu sektoru. Banka tak dosahuje vysokých zisků vzhledem k velikosti svého vlastního kapitálu.

Česká spořitelna dokáže hospodařit se svými aktivy a efektivně je využít při tvorbě svého zisku. Míra zhodnocení aktiv banky převyšuje hodnoty tohoto ukazatele skupiny velkých bank a také za celý finanční trh. Pouze České spořitelně se podařilo dosáhnout za měřené období excelentní hodnoty ukazatele ROAA, což bylo způsobeno především vysokým nárůstem čistého zisku po zdanění.

Poměrem průměrných úvěrů poskytnutých klientům k průměrným aktivům jsme zjistili nadměrnou likviditu jak u České spořitelny, tak také u skupiny velkých bank a celého bankovního sektoru. Během sledovaného období však docházelo k růstu ukazatele likvidity a na konci roku 2007 již dosahoval optimálních hodnot u České spořitelny a bankovního sektoru. Pouze skupina velkých bank nadále vykazovala nadměrnou likviditu, což vypovídá o dobrém postavení České spořitelny v konkurenci velkých bank. Česká spořitelna je schopná dostát svých závazků ke klientům a zároveň být dostatečně zisková.

Dále jsme při finanční analýze zjišťovaly kvalitu bankovních aktiv, neboť úvěrové riziko patří mezi významná rizika bankovního podnikání. Česká spořitelna tvořila méně rezerv a opravných položek na úvěrová rizika oproti celému bankovnímu sektoru. Nejhorší úvěrové portfolio banka zaznamenala v roce 1999, kdy hlavní příčinou vysoké tvorby rezerv a OP byla dlouhodobě špatná platební morálka některých klientů spořitelny. V roce 2005 došlo k nové metodice při posuzování určitých typů úvěrů. Banky věnují řízení úvěrového rizika stále větší pozornost a pravidelně analyzují a vyhodnocují kvalitu svých úvěrových portfolií.

Posledním měřeným ukazatel byla bankovní produktivita, která hraje v dnešní době významnou roli při vyjádření kvality manažerského řízení banky. Jak u České spořitelny, tak v celém bankovním sektoru docházelo za celé měřené období k růstu bilanční sumy obhospodařované jedním pracovníkem v důsledku paralelního růstu bilanční sumy a poklesu počtu zaměstnanců. Také rostly personální náklady připadající na jednoho zaměstnance banky a to téměř shodným tempem České spořitelny a celého finančního trhu. Zjistili jsme však, že Česká spořitelna si vede v porovnání s celým trhem o poznání lépe, neboť její produktivita roste rychlejším tempem než nákladovost. Na finančním trhu je tato situace opačná.

Při zpracování finanční analýzy jsme narazili na několik problémů, které se týkaly uveřejňovaných informací v jednotlivých výročních zprávách České spořitelny a dokumentech o dohledu nad finančním trhem vydávaných ČNB. Jsme si vědomi, že dochází stále ke zdokonalování a modernizaci legislativních opatření a dále k úpravám jednotlivých

účetních metod a postupů. Některé údaje pro objektivní porovnání mezi jednotlivými lety proto musely být přepočteny na srovnatelný základ. V důsledku omezené dostupnosti veřejně přístupných informací jsme museli vybrat pouze některé z uvedených ukazatelů a následně vypočtené hodnoty ukazatelů České spořitelny v některých případech porovnat pouze s ukazateli za celý bankovní sektor.

Dle výše zmíněných ukazatelů můžeme říci, že Česká spořitelna se nachází ve velmi dobré finanční „kondici“ a zaujímá významné místo na finančním trhu. Je veřejností vnímána za důvěryhodnou banku, neboť dokáže splácet své závazky a zároveň dosahovat zisku.

Bude však stát za pozornost nahlédnout do výročních zpráv za rok 2008 a především rok 2009, zda současná finanční krize bude mít dopad také na hospodaření České spořitelny a celého bankovního sektoru. Už nyní je zřejmé, že si české domácnosti stále méně půjčují peníze a nezdá se, že by se tento trend měl v nejbližší době otočit. Lidé se bojí o práci a každý nový úvěr zvažují mnohem důkladněji než dříve. Banky si také stále častěji dávají pozor na dlužníky a nepůjčují peníze každému. České bankovníctví se však zdá být relativně stabilizované a zdravé, tak doufejme, že finanční krize nebude mít výraznější a trvalejší negativní dopady.

ZDROJE

- [1] BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví : odborný měsíčník*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 21-29.
- [2] DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
- [3] *Hospodářské výsledky a výroční zprávy 1999 - 2007* [online]. Česká spořitelna, c2001 [cit. 2009-04-06]. Dostupný z WWW: <http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav10092_hospodarske_vysledky>.
- [4] HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. 216 s. ISBN 80-247-0938-4.
- [5] KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, et al. *Řízení obchodních bank : vybrané problémy*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. 340 s. ISBN 80-7179-381-7.
- [6] KISLINGEROVÁ, Eva, HNILICA, Jiří. *Finanční analýza - krok za krokem*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005. 137 s. ISBN 80-7179-321-3.
- [7] KOŽENÁ, Marcela. *Manažerská ekonomika : teorie pro praxi*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2007. 216 s. ISBN 978-80-7179-673-2.
- [8] Klasifikované úvěry a rizika českých bank. *Bankovníctví : odborný měsíčník*. [online]. 2004 [cit. 2009-04-07]. Dostupný z WWW: <http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10002750-15351090-900000_detail-klasifikovane-uvery-a-rizika-ceskych-bank>.
- [9] KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipálních firmy*. 2002. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 80-7179-778-2.
- [10] PELENTOVÁ, Petra. Dividendy : Sladký život za české miliardy. *EURO : ekonomický týdeník*. 16.3.2009, č. 11, s. 38-39.
- [11] POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů*. 1. vyd. Praha : EKOPRESS, 1995. 423 s. ISBN 901991-0-0.
- [12] POLOUČEK, Stanislav, et al. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

- [13] REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. dopl. vyd. Praha : Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.
- [14] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2007. 120 s. ISBN 978-80-247-1386-1.
- [15] Sazby : Hypotéky pořád drahé. *Ekonom : ekonomický týdeník*. 20.3.2003, č. 12, s. 62-63.
- [16] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES ze dne 20. března 2000 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu.
- [17] SYNEK, Miloslav, et al. *Manažerská ekonomika*. 2. přepracované a rozšířené vyd. Praha : Grada Publishing, 2000. 480 s. ISBN 80-247-9069-6.
- [18] VALACH, Josef, et al. *Finanční řízení podniku*. 2. vyd. Praha : EKOPRESS, 1999. 324 s. ISBN 80-86119-21-1.
- [19] Vkladů ubývá, lidé spoří jinak. *Ekonom : ekonomický týdeník*. 6.2.2003, č. 6, s. 51.
- [20] *Výroční zprávy o vývoji bankovního sektoru 1999 - 2005* [online]. Česká národní banka, c2003-2009 [cit. 2009-04-06]. Dostupný z WWW: <[http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_sektor/analyticke_publicace_rz.html](http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_sektor/analyticke_publikace_rz.html)>.
- [21] Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.
- [22] Zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB, ve znění pozdějších předpisů.
- [23] *Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006 a 2007* [online]. Česká národní banka, c2003-2009 [cit. 2009-04-06]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/dnft_zpravy/index.html>

PŘÍLOHY⁵⁰

Nekonsolidovaná rozvaha České spořitelny za roky 1999 – 2007

(údaje v mil. Kč)

Položka	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
AKTIVA									
Pohledávky za klienty	100 617	107 664	160 712	161 807	190 717	209 794	255 214	291 323	370 395
Aktiva celkem	364 269	400 876	449 603	456 175	467 627	474 056	536 780	585 162	665 046
PASIVA									
Závazky ke klientům	291 457	322 656	354 713	351 132	360 780	362 934	387 269	430 658	474 405
Vlastní kapitál	15 447	20 383	23 282	29 114	33 262	36 082	41 942	46 027	51 849
Pasiva celkem	364 269	400 876	449 603	456 175	467 627	474 056	536 780	585 162	665 046

Nekonsolidovaný výkaz zisku a ztráty České spořitelny za roky 1999 – 2007

(údaje v mil. Kč)

Položka/rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Náklady na zaměstnance	4 785	4 716	5 537	5 699	6 171	6 300	6 891	7 257	7 844
Tvorba rezerv a opravných položek	6 689	5 978	4 462	4 533	1 867	2 363	3 736	3 374	4 505
Čistý zisk nebo ztráta za úč. období	-4 893	4 860	3 034	6 456	7 289	7 529	9 760	8 940	10 616

⁵⁰ V příloze jsou z důvodu rozsahu bakalářské práce uvedeny pouze položky, s kterými bylo počítáno při zpracování finanční analýzy a následné komparaci s finančním trhem.

Obecnou strukturu rozvahy lze vidět v tabulce č. 2, s. 30 a strukturu výkazu zisku a ztráty v tabulce č. 3, s. 31 (viz výše).

Rozvaha bankovního sektoru za roky 1999 – 2007

(včetně poboček zahraničních bank, údaje v mld. Kč)

Položka/rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Bankovní sektor								
Aktiva									
Pohledávky za klienty	785,1	793,1	922,1	904,7	996,2	1 073,9	1 174,4	1 413,2	1 785,6
Aktiva celkem	2 024,1	2 207,2	2 477,2	2 479,7	2 527,7	2 635,6	2 954,4	3 151,8	3 746,6
Pasiva									
Závazky ke klientům	1200,3	1228,5	1505,8	1627,9	1665,6	1731,9	1919,6	2102,2	2459,9
Vlastní kapitál	123,9	125,7	138,0	162,2	178,9	191,3	219,8	233,8	256,8
Pasiva celkem	2 024,1	2 207,2	2 477,2	2 479,7	2 527,7	2 635,6	2 954,4	3 151,8	3 746,6
	Skupina velkých bank								
Aktiva									
Pohledávky za klienty	536,3	470,1	616,5	553,6	608,1	641,7	677,0	800,2	987,3
Aktiva celkem	1 317,1	1 357,8	1 580,5	1 542,4	1 569,8	1 575,3	1 808,9	1 884,2	2 315,2
Pasiva									
Závazky ke klientům	903,1	911,4	1 117,3	1 112,8	1 139,5	1 117,8	1 208,7	1 491,1	1 805,2
Pasiva celkem	1 317,1	1 357,8	1 580,5	1 542,4	1 569,8	1 575,3	1 808,9	1 884,2	2 315,2

Výkaz zisku a ztráty bankovního sektoru za roky 1999 - 2007

(včetně poboček zahraničních bank, údaje v mld. Kč)

Položka/rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Náklady na zaměstnance	14,1	14,7	17,1	22,4	23,4	24,5	26,2	29,0	31,0
Tvorba rezerv a opravných položek	103,8	77,1	78,9	58,7	38,3	30,9	29,8	32,6	36,1
Čistý zisk nebo ztráta za úč. období	-5,6	8,8	10,3	30,4	30,2	32,8	39,1	37,9	47,2